Dr STANISŁAW TOMKOWICZ.

NAPISY DOMÓW KRAKOWSKICH.

Komplet.

Odb. z „Teki grona konserwatorów"

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM GRONA KONSERWATORÓW.
W DRUKARNI C. K. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.
1899.

Dr STANISŁAW TOMKOWICZ.

NAPISY DOMÓW KRAKOWSKICH.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM GRONA KONSERWATORÓW.
W DRUKARNI C. K. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.
1899.

OSOBNE ODBICIE Z »TEKI GRONA KONSERWATORÓW«.

NAPISY DOMÓW KRAKOWSKICH.

Jeżeli znikają nieraz napisy kościołów i gmachów publicznych, to napisy domów mieszkalnych na daleko większe narażone bywają niebezpieczeństwo. Padają one ofiarą ciągłych przeróbek i reparacyj nieuniknionych tam, gdzie wygoda mieszkańca najważniejszy wzgląd stanowi. Często nieopatrzność mało oświeconych robotników zaciera na bramach i gmachach nawet ślady liter, które należą do starego napisu. Tynkując domy niejednokrotnie zakrywa się warstwą wapna i pobiałki nawet tablice ozdobne w ściany wmurowane. Z tego powodu zanotowanie istniejących jeszcze dziś napisów może nie jest bez znaczenia. Przy tem trzymałem się zasady jak najściślejszej wierności. Każdy wiersz odpowiada wierszowi rzeczywistego napisu, zachowane są, o ile tylko się dało, kształty liter, ich odmiany, wzajemny do siebie stosunek wielkości i rodzaje pisma. Uwzględniono też użyte w oryginale skrócenia i znaki. Spis niniejszy obejmuje wszystkie znane mi napisy zewnątrz i węwnątrz domów Krakowa i przedmieść. Jeden napis, ostatni w szeregu, pochodzi z dawnego pałacu biskupiego na Prądniku a jest dziś przechowany w Katedrze na Wawelu. Do napisów zaliczyłem daty i monogramy lub litery początkowe dodawane do herbów i znaków. Jako granicę końcową przyjąłem r. 1850. Wyjątek, dla kilku późniejszych napisów uczyniony, zdawał się koniecznym ze względu na ich znaczenie ogólno dziejowe, lub ważność dla historyi miasta albo budynku. We właściwych też miejscach zamieściłem napisy zagubione, o których doszła mię wiadomość, odznaczając je drobniejszym drukiem, i podając, zkąd tekst zaczerpnąłem. — Na kilka nieznanych mi inskrypcyj zwrócili uprzejmie moją uwagę pp. Dr Klemens Bąkowski, adwokat w Krzeszowicach i Adam Kajzy, urzędnik Magistratu krakowskiego, którym na tem miejscu wyrażam szczere podziękowanie.

Napisy zgrupowałem według placów i ulic, przed każdym zaznaczyłem dzisiejszą liczbę oryentacyjną budynku, na którym jest umieszczony lub do którego się odnosi.

W Krakowie, w grudniu 1898 r.

Dr Stanisław Tomkowicz.

Rynek.

— L. 1. Wieża ratuszowa. Tablica, zdaje się drewniana, od strony wschodniej ku Sukiennicom:

EX MUNIFICENTIA
CELSISSIMI PRINCIPIS
CAJETANI SOŁTYK
EP. CRACOVIENSIS DUCIS SEVER.
TURRIS ISTA NON MODICO SUMPTU
RESTAURATA FUIT A. 1784 [1])

— Napis z izby pańskiej dawnego ratusza, patrz Bibl. Jag.

— L. 3. Sukiennice. W przejściu czyli ramieniu poprzecznem od ul. Szewskiej, w sklepieniu krzyżowem, kartusz rzeźbiony kamienny; wśród skrętów, u góry i u dołu powtórzony znak mieszczański, a w środkowej tarczy napis:

F. RO
TE CLAUSI
ET FORO ME PAR
SP̃LIS D. IOACHIMVS
CZIEPIELOWSKI CŌ
SVL CRAC. SVMPTV
PROPRIO CLAVSIT
A. D. 1601

Wiadomość, że był w Sukiennicach i stanowił zamknięcie sklepienia bocznego pawilonu od strony wieży ratuszowej (a więc Syndykówki?): Łepkowski, Drobiazgi archeologiczne, *Gaz. codz.* Warsz. 1855 Nr 285). Łepkowski czyta początek: »Foro te clausi et foro me parsi«.

---

[1]) Dwa ostatnie wiersze dziś nieczytelne, według zapiski Grabowskiego (Kraków i jego okolice wyd. 5-te str. 330). Nie tak dawno tablica ze ściany południowej na wschodnią przeniesioną została.

— W kancelaryi Muzeum Narodowego na I. piętrze nad drzwiami kartusz rzeźbiony z kamienia pinczowskiego. W tarczy znak cechu szewców a w otoku napis:

15 FRATERNITAS 99 CONTVBERNII

oczywiście, że rozdzielone cyfry stanowią datę, która w tem położeniu wygląda na 1566; czytać ją trzeba w odniesieniu do środka tarczy. Kamień przeniesiony tu ze zburzonych jatek szewskich.

— W wieżyczce od ul. św. Jana, w ścianie zwróconej ku podsieniom, tablica marmurowa:

BUDOWLA TA
ZE SKLEPÓW SUKIENNICZYCH
I TOWAROWYCH W R. 1257 PRZEZ
BOLESŁAWA WSTYDLIWEGO
USTANOWIONYCH
W R. 1306 PRZEZ
WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA ZATWIERDZONYCH
NASTĘPNIE W R. 1358 PRZEZ
KAZIMIERZA WGO KRÓLA POLSKIEGO
DWIEMA POSTRZYGALNIAMI POMNOŻONYCH
POD KONIEC W. XIV ZA PANOWANIA
WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY
PRACĄ MISTRZA
MARCINA LINDINTOLDEGO
W JEDNĘ CAŁOŚĆ UJĘTA
STAŁA SIĘ POD NAZWISKIEM SUKIENNIC
SKŁADEM TOWARÓW I OGNISKIEM HANDLU
W R. 1555 POŻAREM ZNISZCZONA
A W CZTERY LATA PÓŹNIEJ SZTUKĄ I PRACĄ
JANA MARYI Z PADWY
ODNOWIONA
PO POWTÓRNYM POŻARZE W R. 1589
WZNOSI SIĘ NA NOWO W R. 1601 I 1602
STARANIEM RAJCÓW KRAK.
JOACHIMA CIEPIELOWSKIEGO
I
STANISŁAWA CYRUSA
W SROGICH NASTĘPNIE CZASACH
DLA OJCZYZNY I MIASTA
CHYLĄCĄ SIĘ PRZEZ DWA WIEKI
CORAZ BARDZIEJ DO UPADKU
RADA MIASTA KRAKOWA
POD PRZEWODNICTWEM
JÓZEFA DIETLA
W R. 1869 Z GRUNTU ODNOWIĆ POSTANAWIA
PO SZCZĘŚLIWEM ZAŚ Z POMOCĄ BOŻĄ
W CIĄGU TRZECH LAT POD PREZYDENTEM MIASTA

MIKOŁAJEM ZYBLIKIEWICZEM
WEDŁUG POMYSŁU I POD KIERUNKIEM BUDOWNICZEGO
TOMASZA PRYLIŃSKIEGO
W D. 1. PAŹDZIERNIKA R. 1879
DOKOŃCZENIU DZIEŁA
NA UŻYTEK SZTUK, PRZEMYSŁU I HANDLU
W CAŁOŚCI ODDAJE

— W wieżyczce od ulicy Brackiej, w ścianie zwróconej ku podsieniom, tablica marmurowa:

AEDES HAE
EX CAMERIS PANNARIORVM
ET INSTITORVM
A. 1257
A BOLESLAO DICTO PVDICO FVNDATIS
A. 1306
A VLADISLAO LOCTICO CONFIRMATIS
ANNO DEMVM 1358 DVOBVS PANNORVM
TONSORIIS
A CASIMIRO MAGNO REGE POLONIAE
AVCTIS
SVB FINEM SAECVLI XIV REGNANTE
VLADISLAO IAGELLONE
ARTE ET OPERA MAGISTRI
MARTINI LINDINTOLDE
TRASFORMATAE PANNITHECARV̄ NŌINE ACCEPTO
IN VNVM COALESCVNT
EMPORIVM MERCATORVM
A. 1555 INCENDIO CONSVMPTAS
QVATVOR ANNIS POST INSTAVRAT
ARTE EXIMIA
IOANNES MARIA PATAVINVS
A. 1589 ITERVM CONFLAGRATAS
INTERIECTO TRIENNIO
IOANNES (sic) CIEPIELOWSKI
ET STANISLAVS CYRVS
CONSVLES CRAC. DENVO RESTITVVNT
TEMPORVM DEIN INIQVITATE
IN PATRIAM ET VRBEM SAEVIENTE
PER DVO FERE SAECVLA
MAGIS MAGISQVE COLLABESCENTES
COLLEGIVM CONSVLVM CRACOVIĒ.
A. 1869
PROCONSVLE IOSEPHO DIETL
RESTAVRANDAS DECERNIT
QVO QVIDEM OPERE TRIVM AÑORVM SPATIO
PROCONSVLE
NICOLAO ZYBLIKIEWICZ

ARTE VERO ET CVRA ARCHITECTI
THOMAE PRYLIŃSKI
D. 1 OCTOBRIS A. 1879 DEO IVVANTE
FELICITER CONSVMMATO
ARTIVM, INDVSTRIAE ET MERCATVRAE
VSVI DEDICAT.

— L. 7. Na fryzie nad bramą główną:

TECVM HABITA

— L. 9. W sieni nad podestem w pół schodów do I. piętra:

ihs

— L. 17. Na pierwszem piętrze stropy belkowane; na jednej z belek ma być data 1613, której nie odszukałem.

NAPISY ZAGUBIONE
na różnych budynkach mieszkalnych.

In foro cracoviensi:

— Non bene si domus haec cuiquam fabricata videtur;
Sic sinat hanc nobis, corrigat ipse suam.
— Ni Deus aedificet, frustra domus ulla paratur.
Felices cives datque facitque Deus.
— Infelicitas nemini objicienda.
— Bona opinio, dulcis pecunia.
— Adsit quisquis amicus.
— Mors deridet curas.
— Est Jupiter omnibus idem.
— Nescia torporis virtus.
— Desperata ne tentes. [1])
— Perficienda aggredere. [1])
— Ubi opes, ibi amici.
Vana mundi curiositas.
— Necessitas probat amicitias veras, fictas detegit.
— Instar si flammae arderent corda invida, sane
Non tanto in pretio ligna cremanda forent.
Wenn der Neid brennte wie fewer
So wer das holcz lang nicht so tewer. [2])

---

[1]) Porównaj ul. Kanonicza Nr 18.
[2]) Niemieckie tłómaczenie w Apophthegmatach Zinkgrefa.

— Vetus hic et usitatus hypocritarum mos est, quod impietatis,
Cui ipsi maxime obnoxii sunt, alios eosque innocenter
Ac eo quoque nomine trucident. [accusent,
— Curiosum genus hominum ad cognoscendam vitam alienam,
Desidiosum ad corrigendam suam.

In aedibus Lihuaniae ducis Razeuilii:[1])

— Minus in parvis fortuna furit.
— Rebus parvis parva laetitia.
— Sola sub occiduo virtus manet orbe perennis
Omnia mortali coetera sorte cadunt.

(Z dzieła Bruin: »Praecipuae totius mundi urbes« Kolonia 1617. Księga 6 k. 43).

Ulica Floryańska.

— L. 9. Na dole, na fryzie drzwi kamiennych między dwoma izbami od dziedzińca, napis malowany:

SIT NOMEN DOMINI BENEDICTVM

— L. 14. Hotel »pod Różą«. Na fryzie nad bramą:

STET DOMVS HÆC DONEC FLVCTVS FORMICA MÆRIOS
EBIBET ET TOTVM TESTVDO PERAMBVLET ORBEM

— L. 15. W sieni głównej na parterze nad drzwiami do sklepu:

REMINISCERE

— L. 19. W sieni na dole wmurowany fragment tablicy z napisem:

. . . TI QVÆ
. . . . NI 1597
. . . SE SEPTEMBRI
O CV̄ . POSE
PARARE

Na I piętrze w sieni tablica marmurowa z napisem zniszczonym:

PETRVS DE ZAKLICZIN IORDAN
CANCIS CRACOVIEN. DOMVM
HANC VETVSTATE CONSVMPTAm
ET RVINAM PROPE IAM INEVNTem
AB IPSA RVINA VINDICAVIT ET IN
FORMAM MELIOREM COMPOSITAM
ESSE VOLVIT AC DEMVM SVÆ

[1]) Nie wiadomo gdzie był ten dom; w wydaniu francuskiem wymieniono: »en la maison du Duc Albert Razeuillius«.

SVORVMQVE SVCCESSORVM
COMMODITATI SERVIRE IVSSIT
ANNO DNI 1674

Oba napisy mają pochodzić z dawnego domu zburzonego przy ul. Poselskiej L. 8.

Plac Maryacki.

— L. 2. Nad wejściem do domu tabliczka marmurowa z napisem:

R. R. Penitentiarum
Esiae Archiprlis B. V. Mariae
Sumptu Communitatis
eorundem restaurata
Ano Dni MDCCCXVIII

— L. 4. Probostwo N. P. Maryi.
Nad bramą frontową:

PATEAT
AMICIS ET MISERIS

W sieni głównej na parterze na tabliczkach marmurowych:

I

CHRISTOPHOR9 TRZCIENSKY
ARCHIPTER INFVLAT9 CRAC.
HANC PORTAM EREXIT
FORNICES CSTRVXIT TOTAQVE
DMVM REFORMIT D. XX OCTOBR.
A. D. 1618

II

POST DUO SAECULA ELAPSA
DOMUM HANC SUO SUMPTU
IN MELIOREM ORDINEM INTRA ET EXTRA
REDEGIT ET ORNAVIT
IOS. VINCENT. ŁANCUCKI ARCHIP. INF.
SCHOLASTICUS CATHE. CRAC.
A. D. 1832

— L. 7. Nad bramą tabliczka marmurowa:

DOMVS RESIDENTIONALIS
RR. PP. MANSIONARIORVM ECCLESIAE
ARCHIPRSBLIS B. M. V. ANNO CHRI IA 70 ERECTA [1])
INSIGNI DEINDE MVNIFICENTIA ILLVSTRSSMI
OLIM ET RNDSSMI DNI PETRI GEMBICKI EPI CRAC.
DVCIS SEVERIÆ PRÆSULIS ÆTERNA MEMORIA
DIGNISSIMI EX ORDINAOE VLTIMAE VOLVNTATIS
ANNO DNI 1660 RESTAVRATA DEMVM NOVO
HOC OPERE A. D. 1675 EXTERIVS DECORATA

---

[1]) Daty, widocznie później popsutej, dziś inaczej odczytać nie można.

Ulica Sienna.

— L. 5. Kamienica Arcybractwa Miłosierdzia. Zewnątrz nad bramą, na tabliczce marmurowej:

LAPIDEA
CONFRATERNITATI
MISERICORDIÆ
DONATA LIBERTATA [1])
A. D. 1634

Ulica Grodzka.

— L. 1. W dziedzińcu pierwszym, mniejszym, w mur graniczny wmurowany kamień z napisem, który niegdyś był zewnątrz na odrzwiach bramy głównej:

FVRCHTE GOTT SO WIRDT DIRS	I R	herb 3 gwiazdy na belce poziomej	C K	WOL GEHEN HIER VND DORT. A. D. 1646

Litery prawdopodobnie oznaczają: Jan Celesta rajca krakowski.
Nad tem na środku tabliczka marmurowa z napisem:

Po zupełnem zniszczeniu przez pożar
w dniu 18 lipca 1850
Dom ten z gruntu na nowo odbudował
Roku 1852 W. W.

— L. 43. Na dolnej płaszczyznie marmurowego zwornika odrzwi bramy głównej wjazdowej znak:

I M

1 6 4 1

— L. 52. Gmach sądowy przy ś. Piotrze. W dziedzińcu głównym w skrzydle wschodniem, w fasadzie zwróconej ku zachodowi między oknami I piętra, tablica marmurowa czerwona z napisem:

IMMORTALE
BENEFICENTIÆ MONVMENTVM
ILLVSTR. ET REVERENDMI D.
ANDREÆ TRZEBICKI
EPISCOPI CRAC. DVCIS SEVER.
GRATA ANIMI
CONTESTATIONE REPOSITVM
A SOCIETATE IESV
ANNO GRATIÆ MDCLXX (?)

h. Łabędź

[1]) Wyraz ostatni wyraźnie później dodany.

Pod herbem tablica szeroka a niska z marmuru czarnego z napisem:

NON OPVS EST PLACIDO MORTI PRÆLVDERE CANTV
VIVET IN HIS SAXIS TRZEBICIANVS OLOR

— Napis z Bursy Długosza, patrz Bibl. Jag.

— L. 54/56. Klasztor PP. Franciszkanek ś. Andrzeja. W dziedzińcu nad furtą do klasztoru, ozdobną w odrzwia marmurowe rzeźbione, barokowe, w kartuszu eliptycznym marmurowym nad rytym orłem polskim napis wyryty:

D. O. M.
HAS MARMORIS VMBRAS B. SALOMEÆ REGINE (sic)
HALICIÆ SPLENDOR SERENAT QVÆ IMA NIVEO VIRTVTVM
CANDORE HAVSTO EX ALBO LESCO RE. POL. ET GRIMISLA'A
PRIÑ. RVS'S PARENTIBVS IN LECHIA D. CLARAM ILLVSTRAVIT NVPTA
COLOMANO HVNG. REGIS FILIO SEMPER VIRGO 5 LVSTRA CONVIXIT: EO
MORTVO A PRANDOTA EPIS. CRA. AMICTV SACRO D. CLARÆ IN CLAVSTRO
A SE ZAWICHOSTI ERECTO CONSECRATVR DEO, SED VAGANTIBVS PER REGNVM SCIT
HIS ABIIT IN EREMVM VBI AD LAPIDEM VIR. MATRIS 7TENNIO SOLIDÆ SANCTIMONIÆ
RELIQVIT VESTIGIA CVM MORITVR CÆLO NOVA ACCENDENTE SIDERA EXTIN
CTA EST A. 1268 17 9BRIS CORPVS EIVS QVOD REGNI METROPOLIS TENVIT A SA
CRARVM CÆTV VIRGINVM HVC EAM SECVTO IN ÆDE D. FRANCISCI PONEN
DVM NISI PARENDO AVELLITVR BEATORVM ASSERTA NVMERO AB INNO
CÆNTIO (sic) X PON. MAX. A. 1673 CVRA MICHAELIS ET IOANNIS III
REGVM POL: SACRAM HANC CAVSAM PROMOVIT LIDVINA SA
LOMEA ZAMOISKA CONVENTVS ABBATISSA
SVB A. 1693 [1]) QVO ANNO HIC ERECTVS LAPIS
CVM PERENNI BSMÆ PRINCIPIS MEMORIA.

— L. 57. Tak zwany Dom ś. Jacka, poźniej Malarnia, dziś biura wojskowe. W dziedzińcu, w ścianie korpusu od pl. ś. Magdaleny, wysoko pod gankiem I piętra, tablica wmurowana, która według Hoszowskiego »Żywot Trzebickiego«, była niegdyś nad dwoma oknami dolnego mieszkania w podwórzu. Napis na niej:

D. O. M.
STANISLAVS A BRZEZIE WOIENSKI
CANONICVS CRACOVIENSIS ARCHIDI
ACONVS PILECENSIS DOMVM HANC
BELLO SVETICO VASTATAM AC PER
ANNOS SEPTEM PLANE DERELICTAM
EVECTIS RVDERIBVS IMMENSA IM
MVNDICIE PVRGATA REFECTIS PARIE
TIBVS REPARATIS ÆDIFICIIS ET OPERTIS
EFFOSSO PVTEO COMMODITATE OMNI
INTVS AC SECVRITATE FORIS PROSPECTA
VSVI VENERABILIS CAPITVLI RESTITVIT
ANNO SALVTIS MDCLXIV

---

[1]) Przerobione z pierwotnej daty 1673.

Na I piętrze w sali narożnej, w ścianie między oknami, wychodzącemi na ul. Kanoniczą (według Hoszowskiego »Żywot Trzebickiego«, niegdyś w ścianie naprzeciw okien, wychodzących na ul. Kanoniczą obok drzwi) tablica czarna marmurowa z monogramem z liter S A R i napisem:

STANISLAI AVGVSTI
Regis Poloniar̄ Benevolen̄
ultro hic adesse dignati
una cum Pp̄e Primate Rn̄i
Fratre Suo Michaele
CIOLEK PONIATOWSKI
Multisque Proceribus
Dr̄amti Musico CANTATA
dicto de Titulo
SALOMON na TRONIE
per Ven̄c. cm̄tm. Sierakowski
Canonicum Cathr: Crac:
Linguâ Nativâ adornato
MDCCLXXXVII XII *kaledas Julias*
Monumentū ad Perēnitatē
Idem gratus hospes posuit.

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

W sali pierwszego piętra (?), przy oknie wychodzącem na plac ś. Magdaleny, pierwszem od ul. Kanoniczej licząc, na tablicy marmurowej:

AD PERPETVAM REI MEMORIAM
ANTIQVISSIMAE AMICITIAE INTER POTENTISSIMOS POTENTISSIMOSQVE POLONIAE ET PERSIAE REGES INCREMENTVM EXCELTISSIMI VIRI HOSSEIN BEK SOLTANI GILANENSIS FILII, PERSARVM REGIS LEGATI EXTRAORDINARII IVCVNDAM RECORDITIONEM. QVI INTROITVM AVGVSTISSIMI IOANNIS III POLONIAE REGIS AD HANC METROPOLIM PRO CORONATIONE SVA VENIENTIS DIE XXX MENSIS IANVARII AN. D̄NI MDCLXXVI
EX HAC FENESTRA ASPEXIT
AC DIE ALTERA FVNVS GLORIOSISSIMORVM IOANNIS CASIMIRI ET MICHAELIS POLONIAE REGVM DEDVCTVM
VIDIT
LAVTE AB HERO DOMVS HVIVS STANISLAO A BRZEZIE WOIENSKI CANONICO CRACOVIENSI COLLATIONEM EXCEPIT, BIBIT, COMEDIT, LETABATVR (sic)
POSITVM

(podług nieścisłej kopii w Hoszowskiego »Żywot Trzebickiego« z poprawkami z Grabowskiego teki »Cracoviensia«).

Przy schodach:

Quid Jovis ales vult? et eques quid? quid vitellus?
Stemmate sub trino splendet imago sacra
Et patris et Lechiae regis, ducisque Litavûm
Cui similem nobis saecula nulla dabunt.
Hospes hic Augustus recreando moenia Craci
Viserat has aedes: sit memor iste lapis.

Cedite festivis ludentes ignibus Arcus,
Hic canitur Salomon, hinc domo iste Sion.

(Podług Grabowskiego teki »Cracoviensia«).

Na narożniku ozdobnym od ul. Kanoniczej i placu ś. Magdaleny, na parterze, pod medalionem ś. Jacka, na tablicy marmurowej:

DIVO HIACYNTHO
CRACOVI. CATH. CANONICO
POSTEA
ORDINIS PRAEDICANTIVM COLLABORATORI
PATRONO REGNI POLONIAE
FECIT T. A.
ANNO 1716

(Podług Hoszowskiego »Żywot Trzebickiego«).

Na narożniku od ulicy Grodzkiej i placu ś. Magdaleny, podobna ozdoba, medalion z popiersiem ś. Bronisławy i tablica z monogramem MARIA, reszta napisu zatarta.

(Podług Hoszowskiego »Żywot Trzebickiego«).

— L. 64. Dawny Arsenał Królewski. Nad zamurowaną bramą środkową od ulicy Grodzkiej tablica marmurowa czarna w kształcie kartusza otoczonego emblematami wojny z napisem:

SERENISSIMVS VLADISLAVS IV POLONIÆ ET SVECIÆ
REX POTENTISSIMVS
ARMAMENTARIVM HOC A FVNDAMENTIS ERIGI CVRAVIT
NOVOQ9 MACHINARVM BELLICARVM APPARATV
ORNAVIT ET AVXIT ANNO SALVTIS
1643

Wewnątrz gmachu, w sali parterowej środkowej, w ścianie wschodniej naprzeciw dawnej bramy środkowej, nad oknem, tablica marmurowa czarna prostokątna z napisem:

HOSPES
MARTIS DOMVM QVAM VISITAS
HANC
ORDINANTE REPVBLICA EIVSDEMQVE IMPENSIS
FIERI AC PERFICI CVRAVIT
PAVLVS GRODZICKI ARTILLERIÆ REGNI PRÆFECTVS

NAPISY ZAGUBIONE.

W arsenale dawniejszym pod Wawelem miał być napis:

Sigismundus rex Poloniae pace
Sapiens bello tam strenuus quam felix, Pater
Patriae merito appellatus, armamentarium
Hoc exstruxit et bombardis tam a se factis
Quam a Valacho devicto ereptis replevit
A. D. MDXXXIII

(Według Grabowskiego »Kraków« wyd. 1866, str. 10, oraz jego teki »Craco-

viensia« jest ten napis między wierszami Krzyckiego w rękopisie bibl. Jag. D. D. XVIII 17 p. 207, z uwagą »in armamentario sculptum«).

Miał być inny jeszcze napis, ale nie wiadomo czy tu, czy na jakimś arsenale na samym Wawelu:

Divus Sigismundus primus Poloniae Rex aedificium hoc reconden
dis tormentis a se factum condidit A. D. 1533

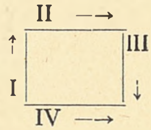
Niepewne też, czy był wyryty, czy tylko projektowany, zapewne do tego arsenału królewskiego na Wawelu, napis:

Arx majestatem Sigismundi
Religionem templa probant
Et probat haec martia facta domus.
Pacis amor bellum metuat nam solvitur orbis
Arma ferunt pacem, pace pacanda tamen.

(Według Grabowskiego teki »Cracoviensia«, z rękop. bibl. Jagiel. wierszy Krzyckiego D. D. XVIII. 17 p. 206, wypisane przez Bandtkiego).

Ulica ś. Anny.

— L. 8 i 10. Biblioteka Jagiellońska.
W dziedzińcu na I piętrze.
W ścianie skrzydła południowego płaskorzeźba kamienna, ma w otoku napis, biegnący, jak wskazuje schemat obok:

I Ad honore oipotet dei salute aiaru

II et rei publice pfectu R. i. x. pr dns Sbigneus

miseracio. diuia tt. scte

III prisce scte Rone ecclie presbit. cardinalis et

IV Epus crac. anno dni mmocccc° quinqgesio tercio

me fecit

(Tablica ta cała przeniesiona ze zburzonej bursy Jeruzalem).

W ścianie skrzydła wschodniego tablica kamienna, tarcza herbowa z Wieniawą, pod nią napis:

Johanes longini Canoic9 cracovien

ad honore dei et pfectu study cracoviei (sic)

pauper9q. canoistar. me fecit an° d. m°cccc°lxxi

(Tablica ta przeniesiona ze zburzonej bursy Długosza).

W tejże ścianie wschodniej pod ganeczkiem oszklonym tablica marmurowa z napisem:

D. O. M.
DIVIS ACADEMIÆ CRACOVIEN̄ FVNDATORIBVS.
CASIMIRO MAGNO,
QVI PARISIIS, PHILOSOPHIÆ ET JVRIS PROFESSORIB9 INVITATIS;
CASIMIRIÆ, QVAM CONDIDERAT ACADEMIAM, FVNDAVIT:
EIVSDEMQ3 CONFIRMĀONEM, A° D. 1364, AB VRBANO V PP. ĪPETRAVIT.
D. VLADISLAO JAGELONI,
QVI, A. D. 1400, MAGNOS CASIMIRI MAGNI CONAT9, FELICISSIME PERFECIT;
VNIVERSITATEM STVDIORV̄, CASIMIRIA, CRACOVIĀ TRĀSTVLIT,
BENEFICIIS ECCLESIASTīCīS AVXIT, SEX PHĪS DE TELoNIO STīPĒDIA PROVIDIT:
STEMĀ VN̄SITATI, AqLAM POLONĀ, IN MANIB9 S. STANISLAI, SCEPTRA SVA
MAGN̄CO RECTORI; DOMVM HANC, ARTISTIS, JVRA ET BENEFĪA, A JOANNE
XXIII, ET MARTINO V PP, RATA ET CŌFIRĀTA, ACADEMIÆ CONSECRAVIT,
D. HEDVIGI REGINÆ POLOIÆ,
QVÆ SANCTISSIMĀ AVI SVI FV̄DATIONĒ TENERRIME FOVIT, ET REGĒ
MARITV̄, VT EADEM SCHOLA, CRACOVIĀ TRĀSFERETVR, PERMOVIT,
ET VNA CVM ILLO S. TH. PRELEGEDÆ A BONIFACIO IX; FACVLTATĒ OBTĪVIT
DENIQ3 DOTĒ SVĀ, VLTIMIS CERIS, PAVPERTATI STVDIOSORV̄ CŌSIGNAVIT
SERENISS& POLONIÆ REGIBVS JAGELONIDIS,
VLADISLAO III,
CASIMIRO III,
ALBERTO I,
ALEXANDRO I,
SIGISMVNDO I,
SIGISMVNDO AVGVSTO,
SIGISMVNDO III,
VLADISLAO IV CONSERVATÆ, HVIVS ACADEMIÆ, LAVREATO TRIV̄PHATORI,
JOANNI CASIMIRO IV; HOSTIVM VICTORI, PATRIÆ VINDICI:
TVMQVOQ3
LVDOVICO HVNGARO, HENRICO GALLO, STEPHANO TRĀSYLVANO.
QVI OMNES LYCÆVM HOC, VNICE DILEXERVNT, PROFESSORIBVS
JVRA NOBILITATIS CONCESSERVNT, PRÆROGATIVAS ET IMMVNITATR (sic)
SACRAMENTO CONFIRMARVNT; ET NE LVMINIBVS IPSIVS EXTERÆ AC
DOMESTICÆ SCHOLÆ OFFICERENT, ENIXE CVRAVERVNT.
INSVPER,
TOTI9 ĪCLYTI REGNI POLONIÆ, ET M. D. LITHVAĪÆ PRÆSVLIBVS, DVCIB9, PRoCERīB9 EqTIB.
QVI JVS PATRONATVS, STVDII HVIVS GENERALIS, SIBI HÆREDITARIVM
ET IN VOLVMEN STATVTORV̄ REGNI INSERTVM, CONSTANTISSIME SEMPER
DEFĒDERVNT, ET SVIS PRÆROGĀVIS LIBERALISSIME EXÆQVARVNT.
PRO MERITIS IN LITERAS
ET ĀPLISSIMIS IN HOMINES, QVOS TEGIT SEPTĒTRIO, SARMATAS, DANOS, GERMĀOS
SVECOS, PAN̄ONAS, DALMATAS, AD QVOS EX HOC STVDIORVM FONTE
ŌNIS SAPIENTIA PROFLVXIT BENEFICIIS;
HOC GRATITVDINIS POSVIT MONVMENTVM
M. MARTINVS RADYMINSKI S. S. APOSTOLICAE ProTONOTARIo

W ścianie północnej nad drzwiami, w pobliżu narożnika wschodniego tablica marmurowa z napisem:

KALENDAE IULIAE
QUEIS
STANISLAUS AUGUSTUS
REX SAPIENS
OB CIVIUM INSTITUTIONEM IN PARTEM REI PUBLICAE PRIMUM ADSUMPTAM
A XII VIRUM (sic) COLLEGIO FELICITER CURATAM ET GENTI PERPETUO SALUTAREM
POTISSIMUM PATER PATRIAE
ANNO REGNI SUI XXII
PRINCIPIS REGNI LYCAEI VOTA CLEMENTISSIME EXCEPIT
STUDIA ET MONUMENTA CONSPEXIT
NOMENQUE SUUM AUGUSTUM HEIC AETERNUM RELIQUIT
COAEVIS POSTERISQUE ACADEMICIS
FERIAE LUDIQUE LITTERARII SUNTO
ET AUGUSTALES DICUNTOR.

W środku ściany w dolnej części tablicy z herbami, z nad bramy przeniesionemi, napis nowszy:

insignia virorum de academia cracoviensi bene meritorum

Nad drzwiami, najbliżej schodów głównych, tablica marmurowa:

ANNO A CHRISTO NATO MDCCCXL SENATUS POPULUSQUE
CRACOVIENSIS REFERENTE
IOSEPHO BRODOWICZ MED. DR. PROFESSORE RECTORE MAGNIFICO UNIVERSITATIS CURATORE OMNIUM REI PUBLICE CRACOVIENSIS INSTITUTORUM
QUAE IUVENTUTE EDUCANDA ET LITTERIS COLENDIS VERSANTUR
PRAEPOSUIT REFICIENDIS HIS AEDIBUS
CAROLUM KREMER PHIL. DR. FABRUM AEDIUM PUBLICUM
QUAE REFECTIO RERUM PUBLICARUM COMMUTATIONE PER ALIQUOT ANNOS TURBATA ET ABIECTA DENUO INSTITUTA EST
AUSPICIIS LAETISSIMIS ET SALUBERRIMIS
FRANCISCI IOSEPHI
AUGUSTISSIMI IMPERATORIS REGISQUE SERENISSIMI
HAS AEDES BENE EXAEDIFICAVIT ANNO MDCCCLXX
RECTORE MAGNIFICO FREDERICO CASIMIRO SKOBEL MED. ET CHIR. DR.
ET PROFESSORE
USUS AUCTORE ARMINIO BERGMANN A CONSILIIS ARCHITECTONICIS FELIX KSIĘŻARSKI FABER AEDIUM PUBLICUS.

Na parterze kaplica ś. Jana Kantego, na prawo wchodząc do sieni głównej. Obok ołtarza z obrazkiem średniowiecznym »P. Jezus w studni«, tabliczka marmurowa z napisem:

†
HANC ANTE IMAGINEM NOCTV IN SOMNIS (!)
ORANS BEATVS IOANNES CANTIVS CÆLESTI
VOCE AB EA REDDITA VISITATVR.

EADEM IMAGO POST OBITVM EIVS
IN ECCLESIAM S. ANNÆ TRANSLATA
MIRACVLOSE AD EVM IN QVO IAM
CONSPICITVR REMEAVIT LOCVM IN
SANCTITATIS
TESTIMONIVM CVLTORIS SVI VT
HVIC GYMNASIO PATROCINARETVR.

DESVMPTVM EX PROCESSV BEATIFICATIONIS [1])
EIVSDEM BEATI.

W mieszkaniu ś. Jana Kantego, z sieni wchodowej na lewo, wewnątrz na filarze pozostałym z muru, który niegdyś dzielił przestrzeń na dwa pokoje, tabliczka marmurowa z napisem:

**Locus hic incolatu Beati Joannis Cantij
felix, Deiparae Virginis apparitione clarus
quae ei coram sua hac Imagine oranti aliquoties locuta pallium quo prope nudum pauperem contexerat, manibus proprijs restituit. Renovatus et adornatus A. D.
1714**

W głębi za tym filarem przy ścianie pomnik ś. Jana Kantego z jego figurą, leżącą na sarkofagu marmurowym. Na ścianie frontowej sarkofagu niegdyś złocone litery napisu malowanego tylko:

TVMBAM HANC OLIM IN ECCLESIA D. ANNÆ
SACRIS MAGNI CANTII RELIQVIIS BEATĀ
IN DOMVM ISTAM IN QVA SIBI DVM VIVERET
CÆLVM MERVIT PIA POSTERITAS TRANSTVLIT
ANNO DOMINI 1714

Pod sarkofagiem rodzaj kartusza marmurowego, jakby z płachty, której rogi pozwijane, a dół oparty o dwie łapy zwierzęce ze szponami, z napisem:

IOANNES III REX
POST LIBERATAM OBSIDIONE VIENNAM ASSERTVM LEOPOLDO ROMANō IMPERAToRI
INGENTI CLADE TVRCARV̄ STRIGOIV SETıNV̄ ET COMPLVRA IN VNGRIA LoCA AMPLIFICAT
NOMINIS SVI POLONÆq GENTIS GLORIA MEMORANDIS EX TVRCA VICTORYS
INCLIT9 DEFENSI (sic) CHRISTIANI ORBIS TITVLO AVCTIOR IN REGNV̄ SVVM
PATRIAMq REDVX HAS OTTOMANICAS MANVBIAS SVPREMI DOMINY SIGNA
DEO EXERCITVM (!) DOMINO AD CINERES B. SERVI DEI IONNIS (!) CANTY CONSECRAT
MEMOR NVTRITÆ FAVSTIS SVB PENETRALIB9 IN VNIVERSITATE
CRA. ALTRICE STVDIORV (!) REGNI SVÆ INDOLIS ÆTERNV (!) GRATI
ANIMI IN DEV (!) SVPEROS ET HANC ALMA (!) REGNI SCHOLA (!) MONVMENTV (!)

Na I piętrze, nad wejściem z sionki do czytelni kartusz rzeźbiony, a w nim tabliczka okrągła marmurowa z napisem, który dawniej był nad drzwiami jednej ze sal Coll. majus. (Łepkowski: »Zabytki Krakowa, Gniezna i Kruszwicy« str. 295):

---

[1]) Pierwotnie było: »BEATIFICATORIS«, i na tem samem później poprawiono drugą połowę wyrazu.

NON OMNem
HOMINEM INDVCAs
IN DOMVM TVAM
MVLTAE ENIM SVNT
INSIDIAE DOLOSI
ECCL. XI

Nad drzwiami z kancelaryi dyrektora do sali Obiedzińskiego, w architekturze szczytu kartusz eliptyczny marmurowy z napisem:

VBI CHARITAS ET AMOR
IBI DEVS EST

całe odrzwia te przeniesione z ratusza, ze sali Pańskiej.

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

Lektorya dla filozofów, których było 6 nader szczupłych i które znajdowały się na dole, miały swoje nazwiska, jak świadczą jeszcze nad trzema z końca XV w. ocalałe napisy:

L. Socratis, L. Aristotelis, L. Maronis

Trzy inne nazywały się: Galeni, Ptolemaei, Platonis.
(Muczkowski »Mieszkania i postępowanie uczniów krakowskich« 1842 str. 9).

Na drzwiach mieszkania Leopolity, zmarłego 1582, Stanisław Marennius napisał wiersze następujące, które również jak i dwa dalsze może tylko były tam przeznaczone, ale nigdy w rzeczywistości nie umieszczone:

Fores herum plorate vestrum et hospitem
Bonum, bonis viris semper charissimum.
. . . .
Habebitis parem sero, scientia,
Favore multitudinis, prudentia,
Laboribus pro publico perceptis bono,
Integritate vitae, castimonia
Et eloquentiae stupendum dotibus,
Bonumque civem publicae rei suae
Fleat domus Jagellonis ardua
Virum dolens fatis perisse maximum,
Et Virginis Mariae tecta clamitent,
Ut orbitate se querantur aspera
Premi: nec esse quem cathedra nobilis
Pari salutet dignitate splendidum.

Na drzwiach kolegium:

Dolore moesta, ferte, quaeso, pectora.
Musa Leopoliensis obit, clarissima Clio,
Sui gregis decus, columna, lux, jubar.
Dotibus eximiis nulli, mihi crede, secundus.
Loquendi, consulendi magnus artifex.

Vir pietate gravis, doctor quoque maximus idem,
Deique servus et magister ingenii.
. . . .
Nestoris annosi superasses saecula Joannes
Manu mea ciendum stamen si Dii ferant.
Phoenicis et cervi vicisses tempora vitae,
Situm meis fuisset hoc si in viribus.
Quos tibi pro meritis referam nunc tristis honores!
etc.

Na innych wreszcie drzwiach *Collegii* umieścił wiersz, w którym *Umbra lectori* mówi, że Leopolita skończył bieg życia, że był zawsze na śmierć przygotowany, i że każdy człowiek nie wiedząc dnia i godziny, w drogę wieczności przysposobionym być powinien.

(Według M. S. bibliot. Jag. 8-vo, Marennii Stanislai poemata p. 157 f. r. Józef Muczkowski: »Rozmaitości historyczne« Kraków 1845. str. 184 i nast.).

— L. 11. Probostwo ś. Anny. Zewnątrz obok wejścia głównego, na lewo wchodząc, tabliczka marmurowa z napisem:

HAEC UTRAQUE COLLEGIATAE S. ANNAE DOMUS
VETUSTATE COLLAPSA A. D. MDCCCLXXXVI
SERVATIS ANTIQUI SUI CHARACTERIS VESTIGIIS
RECONSTRUCTA AMPLIATAQUE EST CURA
H. T. PRAEPOSITI JULIANI BUKOWSKI.

— L. 12. Gimnazyum ś. Anny, Władysławsko-Nowodworskie. Nad głównem wejściem od ulicy tablica marmurowa z napisem:

REGNANTE STANISLAO AUGUSTO SAPIENTE
GYMNASIUM ISTUD
QUOD
A VLADISLAO IV
GABRIELIS PREMANCOVII VLADISLAVSCII PRÆCEPTORIS SUI
ULTIMÆ VOLUNTATIS EXECUTORE
ANNO MDCXLIII
FUIT ERECTUM
CUM NOVA DOCENDI METHODUS
PRO UTRAQUE NATIONE
SUPREMO COLLEGII INSTITUTIONIS PUBLICÆ PRÆFECTORUM
DECRETO PRÆSCRIBERETUR
EIUSDEM COLLEGII IUSSU
AUCTIS PRO CLASSIUM NUMERO ÆDIBUS VETERIBUSQUE
IN MELIOREM FORMAM REDUCTIS
ANNO ÆRÆ VULGARIS MDCCLXXVII
RESTAURATUM.

Na I piętrze, nad wejściem głównem do amfiteatru, od zewnątrz:

FRIDERICVS AVGVSTVS
REX SAXONIÆ DVX VARSOVIENSIS
POLONIARUM REGVM AVGVSTI II PRONEPOS AVGVSTI III NEPOS
REDIVIVÆ PATRIÆ PATER

QVI
DVM PROVINCIAM VINDICIBVS ARMIS RECVPERATAM LVSTRARET
VI IDVS MAIAS MDCCCX
REGIAM CASIMIRI MAGNI ET IAGELLONVM INSTITVTIONEM
ALMAM STVDIOSORVM VNIVERSITATEM
CONSESSVI ACADEMICO MAIESTATIS PRÆSENTIA AFFVLGENDO
BIBLIOTHECAM MVSEA OBSERVATORIVM HORTVM BOTANICVM VISITANDO
CLEMENTER EXCEPIT ET PATERNE ANIMAVIT
QVAMDIV LOCVS SENSVSQVE MVSIS HEIC CELEBRATOR

Na ścianie części zachodniej, nad schodami prowadzącemi na piętro tablica czarna marmurowa z napisem:

FRANCISCUS IOSEPHUS
AUSTRIAE IMPERATOR
ARTIUM LITTERARUMQUE PATRONUS
VETERI GYMNASIO AMPLIFICANDO
HANC ACCESSIONEM CLEMENTISSIME
ADIUNXIT
A. D. MDCCCLV

Ulica Sławkowska.

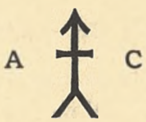
— L. 3. Hotel Saski. Nad bramą wjazdową na małej tabliczce marmurowej:

Uberiori Civitatis Decori
Publicaeque Commoditati
Mathias Knotz Hungarus
Anno Christi MDCCCXVIII [1])

— L. 4. Nad bramą główną, na obramieniu od ulicy, dokoła figurki Matki Boskiej, na brzegu nyży:

MALA NOSTRA PELLIT — BONA CUNCTA POSCIT

Na płaszczyznie archiwolty zwróconej ku dołowi:

Na węgarach od frontu pod impostami:

SVSTINE ABSTINE

Na kracie żelaznej w górnem oknie bramy, na belce tworzącej podstawę półkola:

PAN BÓG Z NAMI

---

[1]) Porównaj ul. św. Jana L. 6.

— L. 17. Gmach Akademii Umiejętności.

W sieni głównej na dole tablica marmurowa z napisem:

FRANCISCVS WĘŻYK
MDCCLXXXV—MDCCCLXII
SENATOR . CASTELLANVS . REGNI . POLONIAE
SOCIETATIS . LITTERARIAE . CRACOVIENSIS . PRAESES
AEDES . HAS . EXSTRVENDAS . CVRAVIT
EX . COLLATICIA . PECVNIA
PROPRIAE . TAMEN . ET . LARGAE . IMPENSAE
NON . PARCENS
FVNDAMENTA . IACTA . SVNT
D . IV . IVNII . A . D . MDCCCLVII.

W klatce schodowej, w ścianie naprzeciw wejścia do przedsionka I piętra, tablica marmurowa z napisem:

FRANCISCVS IOSEPHVS I
DIVINA . FAVENTE . GRATIA
AVSTRIAE . IMPERATOR . APOSTOLICVS . REX . HVNGARIAE
REX . BOHEMIAE . DALMATIAE . CROATIAE . SLAVONIAE . GALICIAE
LODOMERIAE . ILLYRIAE . ARCHIDVX . AVSTRIAE . MAGNVS . DVX
CRACOVIAE . ETC . ETC.
ANNO . DOMINI . MDCCCLXXII
SOCIETATEM . LITTERARIAM . CRACOVIENSEM
IN . ACADEMIAM . LITTERARVM
COMMVTAVIT
VT . SCIENTIAE . POLONORVM . EXSTARET . RECEPTACVLVM
IN . QVO . STVDIA . AD . RES . PATRIAS . PERTINENTIA . COLERENTVR
ANTIQVAE . SOCIETATIS . DOMVS . INDE . AB . HOC . TEMPORE
IN . VSVM . NOVAE . ACADEMIAE . CONCESSIT.

— L. 24. Dom XX. Emerytów, dawny klasztor braci *de poenitentia bb. Martyrum* albo *s. Mariae de Metro*.

Przy głównem wejściu od ulicy, obok drzwi tabliczka z napisem:

DOMUS SACERDOTUM EMERITORUM
RESTAURATA
ANNO MDCCCXLI

NAPISY ZAGUBIONE.

Beluarda czyli barbakan przed bramą Sławkowską, rozebrany roku 1822, murowany r. 1683 według »ułożenia« (prot. obrad magistratu) Jana Gaud. Zacherli, miał w jednej swej ścianie, od strony wschodniej, wprawiony wielki kamień z napisem na tablicy marmurowej:

Immensas acies Turcarum
Quando Joannes
Lechiadum vicit Rex,
Patriaeque parens
Hosteque prostrato dum liberat
Ille Viennam,

Surrexit moles haec nova
In urbe Craci.
A. D. 1683 die 12 7bris.

Ambroży Grabowski nabył ten kamień z napisem i r. 1823 odstąpił go ks. Henrykowi Lubomirskiemu do Przeworska.

(Grabowskiego »Dawne Zabytki« str. 74 i teka »Cracoviensia«).

Tuż obok znajdowała się płaskorzeźba kamienna z orłem polskim i drugi napis również na tablicy marmurowej:

Gratia quod statuit tua, Rex invicte Joannes,
Urbs Regni sedes hoc Tibi debet opus.
Hic clypeus portae est: sed Tu fortissime Regum,
Esto diu Patriae cor clypeusque Tuae.

(Grabowski »Dawne Zabytki« str. 75).

Ulica ś. Jana.

— L. 6. Hotel Saski. Nad bramą w parapecie między parterem a I piętrem w przestrzeni międzyokiennej tablica czarna marmurowa:

I*stas* I*nstr*VXI*t* M*ath*I*as Knot*IV*s ae*D*es*
*patr*ICIIs V*rbis* CIVI*b*V*s atq*V*e a*LII*s*

Jest to chronostych, który zawiera datę 1802 r.[1])

— L. 12. Na górnem oknie nad bramą (Oberlicht) w blasze ozdobnej wycięta data:

1647

— L. 14. Na zwornika łuku bramy głównej tarcza bez herbu, otoczona literami:

H D
D Ł (lub L)
C F (lub P lub B)
166. (?)

— L. 16. Nad bramą główną na raucie, stanowiącym zwornik:

A. D
1746

NAPIS ZAGUBIONY.

— L. 3. W sieni głównej, która była dawniej od Rynku, tam gdzie wejście do Banku hipotecznego, na parterze był medalion rzeźbiony portretowy z napisem w otoku:

D. SIGISMVNDVS I REX P.

(J. L[ouis] »Przechadzka kronikarza po rynku krak.« str. 185).

---

[1]) Porównaj ul. Sławkowska l. 3.

Plac Szczepański.

— L. 10. Na rogu domu narożnego, ul. Szczepańska L. 11, tablica duża kamienna pomalowana czarno, z literami rytemi i złoconemi:

PLAC GWARDYI NARODOWEY
OGŁOSZONY
DNIA 3 SIERPNIA 1811 ROKU

Ulica ś. Marka.

— L. 20. (Róg ul. Floryańskiej). Na odrzwiach wejścia głównego, które do r. 1891 były od ul. Floryańskiej:

POCCI	WIEM	NASWI	TO MO	RANYo	WR.CZ	PoRvcZoM
	SXEL	ECZYE	YE STA	STATER	ETW OIE	MoY PANYE

Co się czyta:

Pocciwiem szel (sic) na swieczye to moye starany (sic)
Ostater (sic) w ręcze twoie poruczom moy panye

— L. 24. Róg ul. Szpitalnej. Nad oknami parteru oficyny (porównaj ul. Szpitalna L. 21):

I VTINAM SAPERENT
II ET INTELLIGERENT
III . . . .
IV ET NOVISSIMA
V PROVIDERENT

Prócz tego ślady napisów malowanych na fryzach okien I. piętra i pod gzemsem koronującym budynek, nie do odczytania; widoczne były w maju 1898 r. podczas bielenia fasady.

Ulica Reformacka.

— L. 4. Klasztor OO. Reformatów. W ścianie od ulicy wysoko pomiędzy oknami parteru tablica marmurowa:

DZWONEK
ZA KONAJĄCYCH (sic)
Z ODPUSTEM
CZTERDZIESTODNIOWYM
OD STOLICE ŚWIĘTEY
RZYMSKIEY
APOSTOLSKIEY
POZWOLONYM
WYSTAWIONY
R. P. 1750.

— L. 5, Stacye Męki Pańskiej, należące do klasztoru OO. Reformatów. Od lewego ku prawemu, między ołtarzykami stacyj tablice marmurowe z napisami.

Między I a II stacyą:

D. O. M.
IGNACY RADOMYSKI PODCZASZY
WOŁYŃSKI ROKU 1792
DNIA 18 WRZEŚNIA TU POGRZE
BIONY PROSI O WESTCHNIENIE

D. O. M.
Elżbieta Trzebińska
prosi o westchnienie
do Pana Boga
1762

Między II a III:

D. O. M.
Benedykt Ignacy
MIERZEIEWSKI
Kupiec i Obywatel Krakowski
przeżywszy lat 75 dnia 17 Maja
1825 roku życie zakończył.
Boże day mu wieczny odpoczynek.
Pozostała Wdowa Magdalena
z Dzianottych ten pomnik położyła
Magdalena Mierzejewska
Licząc lat 94 w dniu 12 Września
1841 r. życie zakończyła.

D. O. M.
Apollinara
Remokowa
Grzeszna prosi
o pozdrowienie
Anielskie
Obijt die 13 Aprilis
1767

Między III a IV:

D. O. M.
Tekla z Morstinów Michałowska
† 25 Stycz. 1828 R.
w tuteyszych grobach złożona

i
Józef Michałowski
Sen. Rżp. Kr.
† 9 Kwiet. 1837 R.
na Cmentarzu w grobie leżący
Proszą o Zdrowaś Marya
Requiescant in Domino

ZA DUSZĘ MARYANNY
NAPIORKOWSKIEY
PROSZĘ O TROIE PO
ZDROWIENIA D. 3 DEceb.
A. D. 1785

Między IV a V:

D. O. M.
Anna z Trzebińskich
Kownacka
obijt die 15 Martii
Anno 1760
oretur pro Anima ejus

Między V a VI:

D. O. M.
VRSZVLI NIEGDY ALEXANDRA
Y KRYSTYNY Z DEMBIŃSKICH REMEROW
CÓRKI
A
ANTONIEGO NIEMIRYCZA WOYSKIEGO
WOIEWODZTWA SANDOMIRSKIEGO
NAYVKOCHAŃSZEY ŻONIE
TV
W KRAKOWIE
DNIA XV LISTOPADA 1787 ROKV
ZMARŁEY
KTÓRA
O SERDECZNE PROSI
WESTCHNIENIE

Między VI a VII:

D. O. M.
Kajetan Hrabia
BYSTRZONOWSKI
Kasztelan Małogoski
Orderów Orła białego
i S. Stanisława Kawaler
zmarły R. P. 1807 Dnia 12 Maja
prosi o westchnienie

Między VII a VIII:

Nieczytelny napis, u dołu data 1767.

D. O. M.
MARYANNA Z BONTANICH
DEMBINSKA
PROSI O WESTCHNIENIE
UMARŁA
9 D. STYCZNIA
R. 1796

Między VIII a IX:

BOG WIDZI, CZAS UCIEKA
SMIERĆ GONI WIECZNOŚĆ CZEKA.

Ty który nie wiesz dnia ani godziny
W którey zeyść musisz z przechodniey krainy
Ratuy tych co się iusz z tąd oddalili
By i tobie w czasie tem się odpłacili.
Prosi Corka dla Oyca
o pobożne westchnienie
za Duszę Adama

D. O. M.
ZOFIA SZEMBEKOWA Y
KAZIMIERZ MICHALCZEWSKI
PROSZĄ
O ZDROWAŚ MARYA.

Między IX a X:

DUSZE BRACI Y
DOBRODZIEJÓW
PROSZĄ O RATUNEK
KTORYCH TU POGRZEBIONE
KOŚCI R. P. 1795 D. 2
GRUDNIA

Między X a XI:

Czyń dobrze Panie dobrym y tym
którzy prawego Serca. Psal. 124
Niechay będzie Pokoy w mocy
Twoiey. Psal. 121

MARYANNIE Z LIGĘZÓW NIEWIARO
WSKICH KIETLIŃSKIEJ STAROŚCINY (sic)
Niechorowskiey Dnia 25 Marca zmar
łey Roku 1767 tu pogrzebioney
Pater et Ave.

Za Duszę Katarzyny
Czerznickiey
proszę o pozdrowienie

Między XI a XII:

D. O. M.
ZA DUSZĘ
MARCINA NAPIERKOWSKIEGO
PROSZĘ O WESTCHNIENIE
DO BOGA
VMARŁ R. P. 1768

D. O. M.
JOZEF KAROL REMER
GRZESZNY PROSI
O POZDROWIENIE ANIELSKIE
1745

Między XII a XIII:

D. O. M.
MARYANNA Z IAWORSKICH
DEMBIŃSKA
PROSI O WESTCHNIENIE
UMARŁA D. 6 MARCA
1803 R[u].

D. O. M.
Sewerynowi Kisielewskiemu Pułkownikowi
Woysk Austryackich pozostała Małżonka
Magdalena z Bencuw (sic) *Kisielewska*
ten Pamiętnik wystawiła prosząc
o westchnienie za Duszę Jego.
Żył lat 45 poległ pod Deutsch-Wagram w Batalii
R. P. 1809 6 Lipca.

Między XIII a XIV:

D. O. M.
P. Małgorzata z Niebyłeckich
STACHIEWICZOWA
prosi odwiedzaiących te Ste Mieysca
o Westchnienie do Boga za Jey
Duszę. Umarła dn. 13 Grudnia
1822 Roku.

D. O. M.
FRANCISZKI
REMEROWEY PROSI
O POMOC DUSZY P. P.
ZEZ [1]) POZDROWIENIE
ANIELSKIE
OBYT 18 7BRIS 1757

[1]) Zapewne miało być »przez«.

Ulica Szpitalna.

— L. 21. Szpital ś. Rocha, dziś kościoła N. P. Maryi, dawniej scholarzów. Na fasadzie od ul. Szpitalnej tabliczka marmurowa z napisem:

SZPITAL UBOGICH
KOŚCIOŁOWI ARCHIBRESBITER.
N. P. Maryi
SŁUZĄCYCH
do lepszego stanu podniesiony
R[u] 1834.
BŁOGOSŁAWIONY KTÓRY MA WYROZUMIENIE NAD
POTRZEBNYM I UBOGIM. PS. 30 (sic)[1])

W izbie parterowej od dziedzińca, tablica przeniesiona prawdopodobnie z rozebranej kaplicy ś. Rocha, która stała obok:

D. O. M.
ANNO DOMI MDXCIIII HOSPITALE
HOC OLIM NEGLECTV DEMV OPERA
DOMINI ANTONII FRANCKOWICZ LE.
POLITÆ CON. CRAC. PROVISORIS RENO
VATV Q. CENSVS A. 30 ANTE RETEN
TOS ZELO PIETATIS DVCTVS IVRE
MEDIANTE RESTITVI CVRAVIT NON
SINE LABORE ET MOLESTIA VNDE SA
CELLVM REBVS DIVINIS ORDINAVIT
PROVENTIBVSQVE HOSPITAL. .
AVXIT
DEVS BENEDICATVR PRO EO Q. ORETVR

Napisy na oficynie od zewnątrz, patrz ul. ś. Marka L. 24.

— L. 26. Na kracie górnego światła bramy głównej w blasze żelaznej wycięta à jour data:

1 6 3 8

NAPIS ZAGUBIONY.

— Na zewnętrznej ścianie zachodniego skrzydła Szpitala ś. Ducha, zwróconej ku placowi ś. Ducha, była tablica czarna marmurowa w kształcie kartusza eliptycznego z napisem:

ANDREAS TRZEBICKI EPISCOP. CRAC.
DVX SEVERIÆ
INDIGENTIÆ PAVPERVM SVBVENIENS DOMVM HANC
AB ANTECESSORE SVO IVONE VRBIS ISTIVS ANTISTITE
OLIM FVNDATAM RESTAVRARI FECIT, ORPHANORVM
ALIMONIAM AVXIT, HABITATIONEM AMPLIAVIT
ET COMMODIORI HVIVS HOSPITALIS
VSVI PROVIDIT ANNO DOMINI
MDCLXXXIII (sic)[2])

---

1) Powinno być PS. 40.

2) Trzebicki umarł 1679 r.

Po zburzeniu szpitala w r. 1891 kamień ten złożony został jako własność miejska w zbiorze fragmentów z różnych budowli w Rondlu bramy Floryańskiej, gdzie go później rozbito na części.

Ulica Mikołajska.

— L. 5. Na zworniku łuku nad bramą główną od zewnątrz:

IHS

A. D. 1675

— L. 10. Nad bramą główną od ulicy, na placie gzymsu głównego napis:

DE MANU DEI BONA VELLE SUSCIPERE NON AUTEM MALA REBELLIO

Poniżej w miejscu fryzu:

SIBI AMICO ET POSTERITATI

Pod tem herb Jednorożec na polu przedzielonem skośnie.

— L. 14. Nad bramą wjazdową na zworniku wyryte:

1805

Mały rynek.

— L. 6. Ztąd pochodzić ma nadproże z gotycką rzeźbą i napisem (patrz ul. Kolejowa L. 10).

— L. 7. Fryz nad bramą główną ma wyryty napis:

AD MAIOREM DEI GLORIAM
DOMVS HÆC AB ANNO DNI MCCC P. P. ALTARISTARVM
MDCXXIII ET PŒNITENTIARIORVM ECCLÆ B. M. V. RESTAVRATA MDCLxxxV

Plac Wszystkich Świętych.

— L. 3 i 4. Magistrat, dawniej pałac Zborowskich, potem Wielopolskich.

Nad bramą wjazdową od strony klasztoru Franciszkanów, zewnątrz:

MORIBVS ANTIQVIS
REGEM HONORA DEVM COLE LIBERTATE TVEARE

W dziedzińcu nad bramą do sieni głównej napis nowszy:

PRAESTANTIBUS VIRIS
NEGLIGERE VIRTUTEM
CONCESSUM NON EST

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

Przed pożarem 1850 r. na obramieniach okien (I. piętra?) od placu Wszystkich ŚŚ. były napisy;

I. Magni animi magnis fiunt honoribus.
II. Dignitatibus homines dandi, non dignitates hominibus.
III. Imprudensque[1]) alceus urget et uxor.
IV. Nulla bestia nocentior adulatore.

Na I. piętrze, od dziedzińca, w łuku okiennym wychodzącym na wewnątrz wielkiej sali, malowana fresco tarcza z h. Wielopolskich, na około niej napis:

Aliis conserviendo consumor in te qui sperat non confunditur[2]).

(Pobudkiewicz: »Opis Krakowa« 1872).

— L. 5. Klasztor OO. Franciszkanów. Nad głównem wejściem od placu WW. ŚŚ. pod przybudowanym portykiem kartusz kamienny eliptyczny, nad gzemsem w szczycie obramienia kamiennego, z napisem:

D. O. M.
DEIPARAE VIRGINI LAVRETANAE
D. D. IO. BAPTISTAE ET FRANC^{O} TVTELARIBVS
ITALA NATIO
D. D.

Ulica Franciszkańska.

— L. 3. Pałac biskupi. W dziedzińcu:
I. Nad portalem bramy sieni głównej:

PETRVS GEMBICKI
D: G: EPISCOPVS[3]) CRACO^{V}IEN:[4]) DVX SEVERIÆ
DOMVM HANC SEDEM EPOR: VETERI AC INFORMI MOLE DEIECTA
NOVAM NOVO APPARATV ET SVMPTV
SVÆ SVCCESSORVMQVE SVORVM
COMMODITATI
EREXIT AVXIT ORNAVIT
M.DC.XL.VII

---

[1]) »Imprudens quem« itd.

[2]) Nad jednem oknem w okół tarczy herbowej: »Aliis inserviendo consumor«. Nad oknem drugiem w tejże sali: » . . . . . . te qui sperat non confunditur«.

(Poprawki według *Dziennika literack.* z r. 1865 Nr 54 z d. 7 lipca).

[3]) Małe S końcowe oplata cienką laseczkę od V.

[4]) W zgłosce COv małe V wpisane jest w O.

II. Nad drzwiami parterowemi skrzydła zachodniego na fryzie obramienia:

IOANNES MAŁACHOWSKI
EPISCOPVS CRACOVIENSIS DVX SEVERIÆ
FABRICAM DOMVS EPISCOPALIS HAC EX PARTE DIV NEGLECTAM RVINÆQ3 [PROXIMAM
VT E RVDERIBVS SITV SQVALOREQVE SVO AD HANC IN QVA NVNC CERNITVR [QVI OPERIS STRVCTVRAM ASSVRGERET
OPPORTVNIORI ANTISTITVM CRACOVIENSIVM VSVI A FVNDAMENTIS INSTAV [RARI AMP . IARI EXORNARIQ3 CVRA ET SV . PTV PROPRIO FECIT
ANNO DOMINI M . DC . XC . II

Tamże **NAPISY ZAGUBIONE.**

W salach I. piętra były częścią malowane częścią wyryte napisy z czasów odnowienia za Woronicza (1816 r.) i odnosiły się do przedmiotów dekoracyi, pędzla Stachowicza.

Sala krakowska (największa, po dwóch przedpokojach):

Targ zbożowy na Kleparzu.
Spław wiślany na Kazimierzu.
Kopalnie żelaza na Siewierzu.
Kopalnia marmurów w Dembniku.
Kopalnie olkuskie (na ścianie oknami przeciętej).
Kopalnie soli w Wieliczce.
Kopalnie siarki.
Kopalnie miedzianej góry.
Obchód Strzelców krakowskich.
Sobótka świąteczna (nad kominem).

Sala trzech monarchów (od poprzedniej oddzielona Pokojem towarzystwa). »Naddźwiernik« od wejścia ma napis z traktatu wiedeńskiego:

La ville de Cracovie avec son territoire sera envisagée à perpétuité comme cité libre, indépendante et strictement neutre.

»Naddźwiernik« przeciwległy, również z traktatu świętego — la Ligue sainte:

Nous gouvernerons nos peuples en Pères de famille, pour conserver la foix, la paix et la vérité.

W źwierciedle naprzeciw okna środkowego odbija się Wawel, który za sztucznym spadkiem liter, w zwierciadło padających, zdaje się przemawiać:

Sacra suosque tibi commendat Troia Penates. Verg. Aen. II 293

Sala czwarta kolumnami jońskiemi przedzielona, narożna.

Pierwsza ściana między oknami nosi napis pod obrazem podłużnym, przedstawiającym koniec panowania Stanisława Augusta:

Fuit Ilium et ingens gloria Teucrorum. Verg. Aen. 325 sq.

Druga ściana przeciwległa, pod obrazem zaprzysiężenia aktu powstania krakowskiego 1794 r. ma napis:

Qui profugi, quae terra patet petiere Penates.

a w części poświęconej legionom polskim:

Exoriare heu! post tot funera Troia lugubris!

Drugi przedział tej ściany poświęcony Księstwu Warszawskiemu:

Queis materna novo praefulsit lumine tellus.

Trzecia ściana, wstępowemi drzwiami środkiem przecięta, poświęcona nowo utworzonemu Królestwu kongresowemu:

Aquila nigra biceps albâ pereunte sequetur juncta Lechis.

Na prawym przedziale ściany, obok sceny pierwszego sejmu r. 1818:

Qui rediviva manu posuerunt Pergama forti.

Ostatnia ściana, obok obrazu alegoryczno-mitycznego:

Venturae soboli saeclorum nascitur ordo.

Na kolumnadzie dzielącej salę wyryty jest napis:

Antiquam exquirite matrem.

Cały przedział za kolumnami poświęcony jest dziejom Polski, i ma następujące napisy.

Za kolumnami na gzymsie:

Erepti salvete Penates.

Na pierwszej ścianie:

Queis pietas et prisca fides et gloria legum.

Na drugiej:

Qui duram inventas vitam excoluere per artes.

Na trzeciej:

Quique pii vates et Phoebo digna locuti.

Na czwartej:

Qui caram ob Patriam pugnando vulnera passi.

Tamże pod trofeami Sobieskiego:

Turcia prostrata — Europa liberata.

Na kolumnadzie wyryty napis, który widać, opuszczając tę salę:

Quae regio in terris nostri non plena laboris!
Forte dabit vobis haec patria famâ salutem.

W kaplicy na ścianie »przedoknowej« obok łodzi Piotrowej na skale napis:

Iussa tumere tumet, iussa silere silet.

(Z opisu Woronicza, wciągniętego w Grabowskiego »Kraków i jego okolice«, wyd. I z r. 1822).

Ulica Gołębia.

— L. 14. W dziedzińcu na I piętrze nad gankiem h. Junosza i litery:

B	H
K	K
C (?)	N

— Napis ze zburzonej Bursy Jeruzalem (patrz: Biblioteka Jagiell. na str. 13).

Ulica Poselska.

— L. 8. Ztąd mają pochodzić tablice znajdujące się obecnie w domu ul. Floryańska L. 19 (porównaj str. 7).

Tamże NAPIS ZAGUBIONY.

Na tym domu była tablica z napisem, że za panowania Zygmunta Starego Jan Chojeński biskup krak. posiadłość dla kapituły na dawnych fundamentach wystawił. Nie wiedzieć, gdzie się podziała.

(Hoszowski: »Rezydencya Jana Chojeńskiego i Jędrzeja Lipskiego« Kraków 1884).

— L. 14. Nad bramą w tynkowem nadprożu od zewnątrz:

M. B.
ANGELI TVI SĀCTI (HABITENT IN EA
ANGELI SANCTITVI $\frac{Z}{T}$ T. 1871 R. P.)[1]

Ulica Senacka.

— L. 1. Sąd karny, dawny klasztor śś. Michała i Józefa.

W małym dziedzińczyku (widzialnym z przejścia do izby konferencyjnej przysięgłych), nad zamurowanemi drzwiami parterowemi, we fryzie obramienia kartusz marmurowy czarny z napisem:

---

[1]) Ująłem w klamry litery, które w miejscu zatartego końca napisu, zapewne według znalezionych śladów, dopełnione zostały w r. 1897.

+

CAPELLA HAEC IN HONOREM S. CRVCIS EX SIN
GVLARI PIETATE ET DEVOTIONE ERGA PASSIONEM CHRISTI
A PERILLVSTRI RNDMO DNO STANISLAO A ROZDRAŻEW
COMITE ROZDRAŻEWSKI CVSTODE CRAC. ERECTA SVOQVE AP
PARATV EXORNATA AC PERENNI FVNDATIONE DOTATA
ANNO DNI 1.6.76.

Ulica Kanonicza.

— L. 7. W fasadzie, między oknami I piętra, tabliczka kamienna:

IOANNES + DE + KARNKOW + CANoNICVS
CRACOVIEN + DIVI [1]) + IOANNIS ALBERTI
OLIM + PoLoNIE + &C + REGIS
SECRETARIVS + PROMISVA + ET
SVORVM + GLORIA + ATQVE
SALVTE + DOMVM HANC + SV
MPTiBVS + NON + MODICIS [2]) + INSTA
VRAVIT + AC + DECoRAVIT
ANNO + DOMINI + M̊504

W sieni głównej na parterze, nad wejściem do dziedzińca, tablica kamienna z napisem bardzo zniszczonym, pierwszy wiersz od góry przez pół obciosany:

IOANNES + DE + KARNKOW + CANONICVS + CRACO
VIEN . . . + DIVi + OLIM + IO . ALBERTI + PoLoNIE . . GIS
SECRETARIVS + CVI . . IENS . . . . . ERE . . . . . . E
ECCLESIASTiCA . [3]) + Q + MORTI . M . E . . . . . RI
ET + NoN + TAM + SIBI + Q . . M + POSTERITATI
CONSVLENS + HANC + DOMVM [4]) + A + SVIS + VOTA
PATRIBVS + ET + DO [5]) . . . NIS + SVIS + BENIGNE + CONCE [6])
SSAM + NON + PARVIS + SVMPTiBVS + RESTA
VRAViT + ATQVE + INTVS + EXTRAQVE
PLVRIMIS + COMMODIS + AC + ORNAME
NTiS + ADAVXIT + DECORAVITQVE
ANNO + DOMINI [7]) + MILLESIMO + QVING
ENTESIMO + QVARTO M̊504

Drzwi ze sieni do izby parterowej tylnej mają w okuciu żelaznem, wśród ornamentów, datę z blachy wyrzynanej:

1 5 (h. Junosza) 2 3

---

[1]) Wyraz napisany w ten sposób, że pierwsze I wpisano w D a drugie w V.
[2]) W wyrazie tym pierwsze I wpisano w D a drugie w C.
[3]) W pierwszej zgłosce drugie C wpisano w pierwsze.
[4]) W pierwszej zgłosce O wpisane w D.
[5]) O wpisane w D.
[6]) W pierwszej zgłosce O wpisane w C.
[7]) W pierwszej zgłosce O wpisane w D.

— L. 16. Na fryzie nad główną bramą od zewnątrz:

G ☧ MANSVETIORIBVS CAMŒNIS 1554 G

— L. 18. Nad oknami I piętra na fryzach wyryte, licząc od lewego:

I. OPEROSV E CVCTIS PLACERE
II. COSCIA MENS RECTI OA RIDET
III. DESPERANDA NE TENTES [1])
IV. VIRTVTIS PREMIV GLORIA
V. PERFICIENDA AGGREDERE [1])
VI. VIRTVS:LABORE NITESCIT
VII. DVRVM A IOCVNDIS ARCERI [2])

Tamże **NAPIS ZAGUBIONY.**

R. 1625 X. Andrzej Szyszkowski scholastyk krak. posiada tę kamienicę (między kamienicami X, Grochowskiego [L. 16] a X. Baranowskiego [L. 20]). Tył jej dziedzińca odgrodzony jest, w głębokości $42^1/_2$ łokcia od ul. Kanoniczej, ścianą drewnianą od dworu p. Męczyńskiego, który leży na ul. Grodzkiej naprzeciw kościoła ś. Marcina (a więc Grodzka L. 63). W murze należącym do kamienicy X. Szyszkowskiego, obok tej ściany drewnianej, jest tablica kamienna, na której świadczy napis, »w którym roku ta ściana wymurowana i przez kogo«. Służy ona za dowód w sporze granicznym.

(Archiwum m. Krakowa: »Revisiones Quartaliensium« II. p. 374—376).

— L. 19. Na II piętrze, od dziedzińca, w rodzaju osobnej przystawki wieżowatej, kaplica z wejściem dziś przebitem z domu sąsiedniego L. 21. W ścianie północnej, a cornu epistolae, dwie tablice marmurowe brunatne. Wyżej umieszczona ma rzeźbioną renesansową oprawę z kamienia pinczowskiego i napis:

ORATORIV HOC EX FACVLTATE ILLMI ET R9SSMI IN CHRO
PATRIS DNI PETRI MYSSKOWSKI EPISCOPI CRACOVIEN
ILLMVS ET R9SSMVS IN CHRISTO PATER DNVS IOANES
DEMETRIVS SOLIKOWSKI ARCHIEPISCOP9 LEOPOLIEN
REVERTENS A SVMMO PONTIFICE SIXTO PAPA V APVD
QVEM SERESSMI STEPHANI POLONIÆ REGIS ET
REGNI OBEDIENTIÆ CAVSA FVIT ORATOR CERIMONIIS
ORATORIO CONGRVIS AD DEI OMNIPOTENTIS GLO
RIAM ET SANCTISSIMÆ VIRGINIS MATRIS ATQVE OB
INCLITI MARTYRIS CHRISTI ET PONTIFICIS DIVI
STANISLAI EPISCOPI CRACOVIEN HVIVS DOMVS OLI
INHABITATORIS MEMORIAM PROCVRANTE RNDO DO
MINO STANISLAO CRASSINSKI ARCHIDIACONO CRA

[1]) Porównaj »NAPISY ZAGUBIONE« (str. 6).

[2]) Tak było w r. 1890. Przed kilku laty napis VII przemieniono na: DEO DANTE NIL NOCET INVIDIA.

COVIEN A QVO IDEM SACELLV A FVNDAMENTIS ERE
CTV EST BENEDIXIT ET CONSECRAVIT IX DIE MESIS
OCTOBRIS ANNO SALVTIS NOSTRÆ MDLXXXVI

Pod tą tablicą druga podobna w ramie skromniejszej, z napisem:

ANNO DNI 1596 DIE 20 MENSIS NOVEMBRIS HOC
ALTARE CONSECRATV EST IN HONORE SANCTI
STANISLAI EPI ET MARTIRIS ET RELIQVIÆ HORV
SANCTOR9 INCLVSÆ SVT S. STANISLAI ET S. FLORI
ANI PER ILL9 ET REVERM IN CHRO PREM ET DNVM
D. GEORGIV MISERATIONE DIVINA TITT. S. SIXTI
PRESBYT9 CARDINALE RADZIVILV NVN
CVPATV (sic) PERPETVVM ADMINISTRATORE EPATVS
CRACOVIEN ET SEVERIEN DVCATVS OLICÆ ET
NIESWIESZ DVCEM AC SACR ROMI (sic) IMPERY PRINCI
PEM SINGVLIS CHRI FIDELIBVS IN DIE IPSO CO
SECRATIONIS HVIVSMODI ALTARE HOC VISITANTIB9 CE
TV DIES DE VERA INDVLGENTIA IN FORMA ECCL COSVETA COCE.

W framudze, obrazem M. Boskiej zakryta, tablica czarna marmurowa:

IOANNES SCHINDLER C. C. CANONICUS SS. DOMINI PRAELATUS
DOMESTICUS S. T. J. U. ET PH. DOCTOR SENATUS REGENTIS REI
PUBLICAE CRACOVIENSIS PRAESES RESTAURAVIT A. 1840.

Na ścianie południowej, a cornu evangelii, w listewce kamiennej tablica marmurowa z napisem:

AD PERPETVAM REI MEMORIAM DEI OMNIP. GLORIAM S. STANISLAI EPPI ET M.
HONOREM QVONIAM LOCVS ISTE IN QVO STETERVNT PEDES EJVS SACER EST NE
SILENTIO LAVDIS SVI TVTELLARIS DOMVS HÆC FIAT VNQVM (sic) DE
SERTA ZELO ET PIETATE DVCTI PIE DEFVNCTVS REMIGIVS SVSZYCKI ARCHID
VLTIMIS SVIS TABVLIS ET ANDREAS OLSZOWSKI CANCVS (sic) CRAC EXECVTOR
TEST ETIAM DE SVO AD ID CONTRIBVENS QVALIBET SEPTIMANA PER AN
NVM VNAM MISSAM DE EODEM SANCTO ET DVAS DIEBVS CONSECRATI
ONIS HVJVS CAPELLÆ ET ALTARIS INCIDENTIBVS ADDITA COLLECTA SVB
VNA CONCLVSIONE PRO AAB9 FVNDATORVM MEMORATORVM IN
EADEM CAPELLA ABSOLVENDAS DISPOSVERVNT QVAS LIBERALITATE PIA
EORVNDEM FVNDATORVM OBLIGATI RR. VICARII ECCLESIÆ CATHED HVJVS
IN SE ET SVCCEDANEOS SVOS PERPETVIS TEMPORIBVS VIGORE DECRETI SVI
DIE ET ANNO INFERIVS SPECIFICATIS LATI ET AVTHE PVBLICA FIRMATI
ASSVMPSERVNT LIBENTER VT AVTEM VNA CVM CONSCIENTIA LAPIS ISTE
DE PARIETE CLAMET AD ILLOS ET MONEAT OFFICIJ AD IPSVM ET IN MARMO
RE HOC EXECVTOR GRATVS EXARARI FECIT DIE 14 MARTII A. D. 1724

— L. 21. Nad bramą od ulicy na fryzie napis:

PROCVL ES (h. Leszczyc) TE PROFANI Verg. Aen. VI 258

Na I piętrze wewnątrz, nad ozdobnemi rzeźbą odrzwiami ze sieni do pokoju frontowego, tablica marmurowa z napisem:

SIBI AMICIS ET POSTERI
TATI STANISLAVS SKARS
CHEWSKI CRACO PLOCEN
CANONICVS DOMVM HANC
EXÆDIFICAVIT MDXCII

— L. 25. Nad bramą na fryzie gzemsu koronującego napis:

NIL EST IN HOMINE BONA MENTE MELIVS

W sieni na parterze w sklepieniu h. Jastrzębiec i w otoku napis:

DOCTOR IACOBVS MONTANVS CANONICVS CRACOVIEN EXSTVXIT (sic) A. D. MDLXXI

Zewnątrz między oknami I piętra od strony Podzamcza tablica kamienna, wyjęta ze zburzonego 1856 r. domu psałterzystów, z rzeźbą i napisem u jej spodu:

Pro Collegio psalteristarꝫ eccle cracovi
ēn per Wladislaū secundū regē et Hedvi
gim reginā polonie fundato iohan
nes longini Canōicus Cracoviē ad
honoreꝫ dei omnipotētis fabricavit
me anno mille° cccc° octuagesimo

Pod tą tablicą druga mała z napisem:

Diruta domo Collegii Psalteristarum in monte
Wawel mdcccliii olim a Ioanne Dlugosz Can
Ecclesiae Cath Cracov. fondata lapis hic unicus
ex illa superstes quatuor saeculis post huc trans
latus est anno domini mdccclxxx.

Na prawo, bliżej ulicy Kanoniczej, trzecia mała tablica:

TA CZĘŚĆ DOMU DOBUDOWANA
PRZEZ BRACI DŁUGOSZÓW ROKU 1450
TU JAN DŁUGOSZ MIESZKAŁ LAT 30
TU PISAŁ DZIEJE POLSKI
TU UMARŁ 1480 R.

NAPIS ZAGUBIONY.

— L. 17. Był tu do r. 1840 h. Drya i pod nim napis:

Erasmus plocens. Epus Deo suaeque posterit. comodi. (sic) erexit A. D. MDV.

Herb bez podpisu przeniesiono do biblioteki Jag.

(Grabowski: »Staroż. wiadom.« str. 4).

Ten herb jest w Bibliotece Jag. ale to Sulima Gamrata.

NAPIS ZAGUBIONY Z DOMU NIEOZNACZONEGO.

W Krakowie miał kamienicę Marcin Leśniowolski, kasztelan podlaski; gdy wpadł w niełaskę króla Zygmunta III, zamieszkał w niej po oddaleniu od dworu królewskiego i kazał na kamienicy tej namalować dwa wieńce, z napisami:

pod jednym: Ipsa sibi virtus
pod drugim: est meruisse satis

(Kronika Piaseckiego pod r. 1591 str. 107, przytoczona u Niesieckiego wyd. Bobrowicza).

Leśniowolski, a potem jego spadkobiercy posiadali w początku w. XVII kamienicę (pl. Maryacki L. 2) t. zw. »malowaną« obok prałatówki P. Maryi.

Plac Groble.

— L. 1. Róg ulicy »nad Wisłą«. Przy samym narożniku domu w znacznej wysokości, tabliczka marmurowa z napisem:

PAMIĘTNIK
WYLEWU WODY Z RZEKI WISŁY
W ROKU 1813 DNIA 26 SIERPNIA
DO PUNKTU WSKAZUJĄCY (sic) RĘKI
UMIESZCZONY PRZEZ KUPCÓW
POD TENCZAS TRUDNIĄCYCH
SIĘ HANDLEM DRZEWA

Ulica Zwierzyniecka.

— L. 47. Koszary artyleryi, gdzie dawniej była rogatka, za wiaduktem kolejowym. Tabliczka marmurowa w ścianie frontowej dość wysoko, z napisem w obwódce rytej z liści wawrzynowych:

PAMIĘTNIK
KAZIMIERZ I IÓZEFA SKRZYŃSCY
WŁAŚCICIELE TEGO DOMU UMIESZCZAIĄ
PAMIĄTKĘ NINIEYSZĄ NADZWYCZAYNEGO
WYLEWU WODY WYSOKOŚCI ŁOKCI TRZY

CALI DWADZIEŚCIA
W ROKU 1813 DNIA 26 SIERPNIA
DO PUNKTU WSKAZUIĄCYCH RĄK

Ulica Wolska.

— L. 10. Przy burzeniu dawnego domu, na tem miejscu do r. 1896 stojącego, znaleziono w murze przy wejściu do piwnicy tablicę marmurową czarną prostokątną, o brzegach nadtłuczonych z napisem:[1])

IO. . . . . . . VS
. RAC CANON . . . .
NEN . SS SIGIS III . . . .
ET SVECIÆ REGIS S . . . .
TARIVS AC CANCELLA . . . .
MAIORIS REGENS LITTE
RARVMQVE SVÆ MAI AD
EXTEROS PRINCIPES
SCRIPTOR STANISLA . .
KARNKOVII ARcHIEPI . C . . .
GNEZNEN CANCELLAR . .
OBIIT XXX APR A D M . . . . .
ÆTATIS LV

Tablica ta znajduje się w zbiorze hr. Czapskiego, ul. Wolska L. 12.

Ulica Loretańska.

— L. 1. Klasztor OO. Kapucynów. W ścianie wychodzącej na dziedzińczyk zakratowany, przed wejściem do kościoła, tablica kamienna z napisem:

PAMIĘCI
ANTONIEGO I IGNACEGO
KRYSZKIERÓW
PIERWSZEGO W KRAKOWIE W
DNIU 15 CZERWCA 1806 R. URO-
DZONEGO A W DNIU 15. PAŹ-
DZIERNIKA 1831 W TORUNIU
ZMARŁEGO
DRUGIEGO W KRAKOWIE W DN
30 STY 1805 URODZONEGO ZMAR-
ŁEGO W LWOWIE 7. GRUDNIA 1833.
MATKA KATARZYNA Z ZAWADZKICH
KRYSZKIEROWA POŚWIĘCA

---

[1]) Na ten napis uwagę moją zwrócił prof. Maryan Sokołowski.

Na tym samym dziedzińczyku pod ścianą kaplicy Loretańskiej, naprzeciw poprzedniej tablicy, ustawiona figura ś. Jana Nep. (podobno przeniesiona tu z nad mostku na Rudawie na ulicy Karmelickiej, gdzie stała w pobliżu fasady domu L. 20). Na postumencie rokokowym tablica o płaszczyznie wypukło wygiętej, z jasnego marmuru niepolerowanego, na niej ryty napis:

InIeCtVs fVnDIs;
fVnDos
patronVs ab VnDIs
protegat ILLæsos
Vt pIa
Vota petVnt

Jest to chronostych. Większe litery zesumowane dają datę: 1746.

— L. 14. Dom narożny, ul. Kapucyńska L. 7. Zewnątrz, niedaleko narożnika, w fasadzie tablica marmurowa z napisem:

PRZED TĄ TABLICĄ W ODLEGŁOŚCI 3 METRÓW
ISTNIAŁA
W MURZE OGRODOWYM PAŁACYKU WODZICKICH
FURTKA KTÓRĄ
TADEUSZ KOŚCIUSZKO
RANO 24 MARCA 1794
UDAŁ SIĘ DO KAPLICY LORETAŃSKIEJ
W CELU POŚWIĘCENIA PAŁASZA

Ulica Krupnicza.

— L. 18. Na ścianie wschodniej, na I piętrze, tablica drewniana, oko w promieniach na przestrzeni trójkątnej (Opatrzność), pod niem napis:

**HOC SIGNUM TRANSLATUM EST
EX DOMO LIGNEA HOC LOCO
A. D. 1796 AEDIFICATA
A. D. 1880 DESTRUCTA**

Ulica Karmelicka.

— L. 19. Klasztor OO. Karmelitów na Piasku. Nad wejściem, na fryzie odrzwi:

PER ANGVSTA AD AVGVSTA

W budynku furty, w ścianie frontowej zwróconej ku wschodowi, obok narożnika wmurowana tablica z czarnego marmuru, w rzeźbionem obramieniu, skądeś tu przeniesiona (może z kościoła ś. Szczepana) z napisem:

D. O. M.

STANISLAVS CZAPLIC KLECEN: I. V. D. ET
PROFESSOR S. MICHAELIS, IN ARCE CRACO.
VIEN: ET HVIVS ECCLIÆ CAÑCVS, VIR INSIGNI
IN DEVM CVLTV, PRVDENTIA, MORVM GRA
VITATE, INNOCENTIA VITÆ, PRISCO CĀDORE
EXTERIBVSQ3 VIRTVTIB9 ORNAT9 PRINCIPIBVS
ET ERVDITIS, OB INGENII DOCTRINÆ MO
DESTIÆ FAMAM CONSILIORVM PROMPTI
TVDINEM, FELICITATEMQ3 COMMENDATVS
IX APRILI (sic) AÑO CHRISTI M.DC.XLVIII.
ÆTATIS SVÆ LVIII PLENVS MERITORVM
DECESSIT

EXECVTORES TESTAMENTI AMICO ET
CONFRATRI DESIDERATISSIMO POSVERV̄T

Ulica Biskupia.

— L. 24. Nad główną bramą do klasztoru PP. Wizytek, na fryzie pod gzemsem:

. . . V. VISITATIONIS B. MARIÆ VIRGINIS
A. D. 1693 DIE 16 Obris

Ulica Długa.

— L. 36. Narożnik ul. Słowiańskiej. W szczycie zwróconym ku ulicy Słowiańskiej, dość wysoko, tabliczka marmurowa z napisem:

†
NA TEM MIEJSCU STAŁ KOŚCIÓŁ SŁOWIAŃSKI ŚGO KRZYŻA
WRAZ Z KLASZTOREM BENEDYKTYNÓW R. 1390 PRZEZ JADWIGĘ
I JAGIEŁŁĘ NA PAMIĄTKĘ CHRZTU JAGIEŁŁY ZBUDOWANY
A W R. 1817 ZBURZONY.
W 500 LETNIĄ ROCZNICĘ TEGO CHRZTU OBCHODZONĄ
DNIA 4 LUTEGO 1886 R.

TĘ TABLICĘ KŁADĄ OBYWATELE MIASTA KRAKOWA.

Ulica Pędzichów.

— W samej granicy realności L. 1 i 3, nad brukiem w murze głaz nieforemny, od przodu nieco ogładzony, z wyrytym napisem:

ZNAK GRANIC
MIĘDZY KLEPA
RZEM Y PĘDZICHO
WEM 1782

Ulica Basztowa.

— Rondel bramy Floryańskiej. Wewnątrz, na murze ganeczku przerzuconego łukiem przez szyję, prowadzącą ku bramie Floryańskiej, tablica kamienna z wypukłemi literami:

SENAT RZĄDZĄCY
ODNOWIŁ
R. P. MDCCCXLI

Zewnątrz, na wschodniej ścianie szyi, tablica marmurowa nowa z napisem:

DNIA 22 CZERWCA 1768 ROKU
MARCIN ORACEWICZ
MIESZCZANIN I PASAMONIK KRAKOWSKI
STRZAŁEM Z MURÓW MIASTA ZABIŁ
PUŁKOWNIKA ROSYJSKIEGO, SKUTKIEM
CZEGO ROSYANIE DNIA TEGO OD MIASTA
ODSTĄPILI.
1897

1953 usunięto ją

— Wieża nad bramą Floryańską. W kaplicy na I piętrze wewnątrz, u wejścia na lewo, tablica marmurowa jasna z napisem:

IN HONOREM
BEATAE MARIAE VIRGINIS
FIERI CURAVIT
LADISLAUS
E PRINCIPIBUS CZARTORYSKI
A. D. MDCCCLXXXVI.

Na prawo także tablica z napisem:

ALBINUS
PRINCEPS EPISCOPUS
CRACOVIENSIS
CONSECRAVIT
A. D. MDCCCLXXXIX.

Ulica Kolejowa.

— L. 11. W sieni na parterze odrzwia dorobione do nadproża gotyckiego, które niegdyś było na Małym rynku L. 6 i ma płasko wyrzeźbiony napis:

ave maria

Ulica Kopernika.

— Słup przydrożny murowany, pod murem okalającym ogród PP. Karmelitanek bosych. Od przodu tabliczka marmurowa z napisem:

Ta figura postawiona
przez Grzegorza służącego z Obserwa
toryum Krakowskiego roku 1812.
Odnowiona przez A. A. Cząstkiewicza
w sierpniu roku 1861.

Ulica Wielopole.

— L. 16. Nad bramą wjazdową domu pod figurą ś. Floryana tablica marmurowa czarna z napisem:

R. P. 1823
Swięty Floryanie
miey ten Dom w Obronie
Niechay płomieniem
od Ognia nie chłonie

Ulica Stradomska.

— L. 6. Seminaryum duchowne XX. Misyonarzy. Nad główną bramą od ulicy, kartusz marmurowy czarny z napisem:

HAS CLERO PLEBIQVE DICAT MALACHOVIVS ÆDES
SIC STUDET ÆTERNUM PASTOR ADESSE GREGI

Ulica Koletek.

— L. 5. W ścianie frontowej domu dość nisko wmurowana tablica marmurowa z napisem:

Anno Domini 1813 die 26 Mense Augusto
Vandalus abundantia imbrium horas 72 cadentium
ad huius Lapidis lineam infimam intumuit
Marmor in Horto opposito [1])
minorem exundantiam memorat 1671mo
Hoc infelix Monumentum ob strages horrendas
Hominibus Pecoribus Aedibus Segetibus Pontibus
factas quas nemo satis ploraverit
Matheus DUBIECKI Cancellarius Cathedr. Cracov.
Domus et Horti Haeres posuit
Ut modernis damnis edocti plus Posteri sapiant

Rybaki.

— L. 2. Zewnątrz wystawki przed wejściem frontowem, nisko wmurowana tabliczka marmurowa z napisem: [2])

Znak ☛——— wylewu Wisły
na dniu 26 sierpnia 1813 R^u
Położony przez Jacentego
Gołęberskiego właściciela domu
Ręka ludzka wskazuie zgubny
wylew Wody
Ręko Boska nas ochroń od
podobnej szkody

Ulica Dietlowska.

— L. 34. W murze granicznym, w narożniku tylnym ogrodu Tow. Dobroczynności, a więc rzeczywiście w ogrodzie przeciwległym domowi L. 5 ul. Koletek [3]), niski słup monolitowy, cylindryczny, z grubsza ociosany, częściowo obmurowany cegłami. Na górnej płaszczyznie uciętej, częściowo widocznej, ślad kompasu; od przodu dwie daty wyryte, niewyraźne: [2])

1813
1671

Są to daty dwóch wielkich wylewów Wisły. Z rodzaju pisma przypuszczać można, że obie są współczesne powodziom, o których świadczyć mają.

---

[1]) Patrz ul. Dietlowska.
[2]) Na napisy te uwagę moją zwrócił p. Adam Kajzy, urzędnik Magistratu.
[3]) Patrz ul. Koletek.

Kazimierz.

Ulica Krakowska.

— L. 10. Na fasadzie płaskorzeźba, a nad nią na wstędze gipsowej:

DAŁEŚ MI PANIE Z TWOIE (sic) OPATRZNOŚCI
DAIZE I TEMU KTÓREN MI ZAZDROŚCI

Pod rzeźbą podpis: »Pod baranem«. Oba te napisy, niegdyś malowane, niedawno wyryto i zmieniono nieco podczas przebudowy fasady.

— L. 13. Na fryzie nad bramą:

OSTIA CVR CLAVDIS CVM VOCEM PAVPERIS AVDIS
FAC QVOD CHRVS AMAT DVM PAVPER AD OSTIA CLAMAT
A. D. 16. .

— L. 17. W izbie parterowej tylnej, z wejściem od dziedzińca, strop belkowany, a na belce środkowej, na płaszczyźnie zwróconej ku dołowi wyryte:

A ... W
A. 16 (Rozeta) 38
B ... R

Na jednej płaszczyźnie bocznej:

IHS

Na drugiej zaś kaligraficzny znak:

M

— L. 20. Na I piętrze w pokoju od ul. ś. Józefa, komin marmurowy czarny, u góry h. Habdank, pod tem napis:

IOSEPHUS II
Romanorum Imperator
Regna Galiciae et Lodomeriae perlustrando
Urbem Cracoviam visurus
Anno 1772 Mense Septembri
Hic Hospes steterat

— L. 30. Izba parterowa od tyłu ze stropem belkowanym. Belka środkowa ma obok gwiazdy po jednej stronie wyryte:

A. D. 1775

i ślady mało czytelne reszty napisu [1]).

[1]) Wiadomości o tym napisie udzielił mi p. A. Kajzy, urzędnik Magistratu.

Plac Wolnica.

NAPIS ZAGUBIONY.

— L. 9. Róg ul. Przesmyk L. 1. Gdy w maju 1897 r. burzono dom, przeniesiono zeń do Archiwum miejskiego belkę, z biegnącym napisem:

DIR (sic) *30 AUGUSTUS JA Z DOMEM WSzYSTKIM DAIE SIĘ W BOSKIE RECE SZYMON R P 17* (gwiazda) *77 BRYLINSKI POIE CAMSIECAIN SIE* (sic) *IEZUSOWEY MĘCE.*

Ulica Szeroka.

— L. 40. Wejście do bóżnicy Izraela i do starego obmurowanego cmentarza żydowskiego, na którym są grobowce rabinów i uczonych od XVI wieku począwszy. Nad bramą od ulicy napis w tynku wyryty:[1])

שער הצר הפנימי מבה״כ
הגאון הרמ״א זצ״ל
נתיסד מקופת הצדקה דח״ק ובה״כ
ע״י הגבאים דהח״ק ג״ח ש״א
לפרט שמחתי באומרים בית ה׳ נלך.

(W tłómaczeniu polskiem):

Brama wewnętrznego dziedzińca synagogi
genialnego REMU[2]), pamięć jego niech będzie błogosławioną,
wystawiona z funduszu skarbony pobożnego stowarzyszenia i synagogi
przez przełożeństwo pobożnego stowarzyszenia »gemilat hasodem szel emet«[3]).

Liprat[4]) »Uradowałem się tem co powiedziano: pójdziemy do domu Pańskiego«[5]).

---

[1]) Uwagę na ten napis zwrócił mi Dr Klemens Bąkowski, przepisał go zaś i przetłómaczył p. F. H. Wettstein.

[2]) »REMU«, skrócenie powstałe z początkowych głosek wyrazów: Rabi Moses Iserls.

[3]) Nazwa ta znaczy: Stowarzyszenie prawdziwej dobroczynności. Jest to stowarzyszenie zajmujące się pogrzebami ubogich, a zatem pełniące miłosierdzie bezinteresownie, gdyż od umarłych zapłaty nie można się spodziewać.

[4]) Wyraz ten znaczy: »podług liczby« albo »w liczeniu« i stwierdza, że oznaczone litery następującego cytatu z pisma ś., uważane jako cyfry, dają rok, w którym napis położony. Ta data tutaj z powodu zatarcia znaków jest nie całkiem jasna, prawdopodobnie oznacza r. 1816.

[5]) Psalm 121 (Vulg.) w. 1 (z opuszczeniem wyrazu jednego).

Ulica ś. Wawrzyńca.

NAPIS ZAGUBIONY.

Za kościołem ś. Wawrzyńca ku Bożemu Ciału w okolicy ogrodzenia, do Kanoników lateran. należącego (gm. VI liczba 313/137), są szczęty warownych murów, a zarazem w ścianie umieszczona tablica marmurowa z r. 1627 zaznacza, gdzie się żydowskie siedziby kończyły, a kościół i plebańskie budowle parafii ś. Wawrzyńca wznosiły.

(Łepkowski: »O Zabyt. Kruszw. Gniez. i Krak.« 1866 r., str. 271).

Tablica ta była podobno jeszcze do niedawna w pobliżu muru obwodowego cmentarza kościelnego przy Bożem Ciele, w przedłużeniu ul. ś. Wawrzyńca ku ul. Dajwor. Usunięto ją przy rozbieraniu muru przed kilkunastu laty. Na szczęście przechowała się w klasztorze Bożego Ciała, gdzie leży w ciemnym składzie na parterze, w pobliżu wejścia, za furtą. Jest to tablica z marmuru brunatnego, prostokątna, o wys. 0·52 m. szer. 0·62 m. Napis brzmi:

AD LAVDEM DEI OMNIPOTENTIS MA
IORI CVM DECORO ET QVIETE IN HAC
ÆDE GLORIOSO CHRI MARTYRI LAV
RENTIO SACRA IN EIVS SOLENNITATE
ꝑSERTIM AGEN [1]) OCCONEMQ3 TVMVLTVI [2])
QVI AD PROSPECTV HEBREÆ GENTIS
A MINVS CIRCVMSPECTIS MAGNO CVM
PERICVLO NON SOLV HÆBREORV (sic) VERV
ETIAM ET IPSORV CHRISTIANORV EXCI
TARI CONSVEVERAT TOLLENDAM MAR
TINVS KLOCZYNSKI PRÆPTVS (sic) CVM SVO
CONVENTV CAN. REG. SS. CORPORIS [3]) CHRI
A FVNDAMENTIS [3]) MVRVM HVNC EREXIT EIVS
Q3 VSVM HÆBREIS (sic) PRO PARTE ILLA [4]) QVE (sic) EST VER
S9 VICV EORV SVB ANVO (sic) CENSV PPETVO (sic)
CONCESSIT ANNO DNI MDCXXVII [5])

---

[1]) Tak; zapewne miało być skrócenie zam. »agendam«.

[2]) W L przedostatniej zgłoski wpisano mniejsze T.

[3]) Małe s oplecione około większego I.

[4]) W L wpisano A tych samych rozmiarów, stawiając je na beleczce poziomej, jako na podstawie.

[5]) Uwagę moją na tablicę z tym napisem zwrócił p. Fr. Bartynowski.

Półwsie Zwierzynieckie.

— Klasztor PP. Norbertanek. W dziedzińcu przed klauzurą, na budynku, gdzie piekarnia i kuchnia obok głównej furty, tablica z kamienia piaskowego w ramie rzeźbionej barokowej, z ozdobnym herbem u góry:

WIELEBNA W PANIE CHRISTV
SIE PANNA DOROTHA KANT
SKA PRZESWIETNEGO ZAKO
NV PRAEMONSTRATENSKIEGo
XIENI MIEISCZA TVTECZNEGO
BVDOWANIE THO ZA VRZE
DV SWEGO Z GRVTHV POSTA
WIŁA ROKV PAŃSKIEGO 1600

Przed bramą wjazdową do tegoż dziedzińca, zewnątrz klasztoru obok wieży zegarowej, w ścianie tabliczka marmurowa czarna:

Eufemia z Jaxów
OTFINOWSKA
Xieni Konwentu
Zwierzynieckiego
Potomności
Jż wylew Wisły dnia 26
Sierpnia 1813 R.
był do tego punktu ——☛ (2 m. nad poziomem bruku).

Druga tabliczka z marmuru czarnego, o 0·55 m. powyżej kreski tablicy poprzedniej:

Dla wiadomości
R. 1593 w Miesiącu Lipcu
i w R. 1697 w Miesiącu Sierpniu
wylew wody był większy
o 20 cali nad wylew
Dnia 26 Sierpnia R. 1813
zdarzony Pomnikiem poniżey
położonym opisany

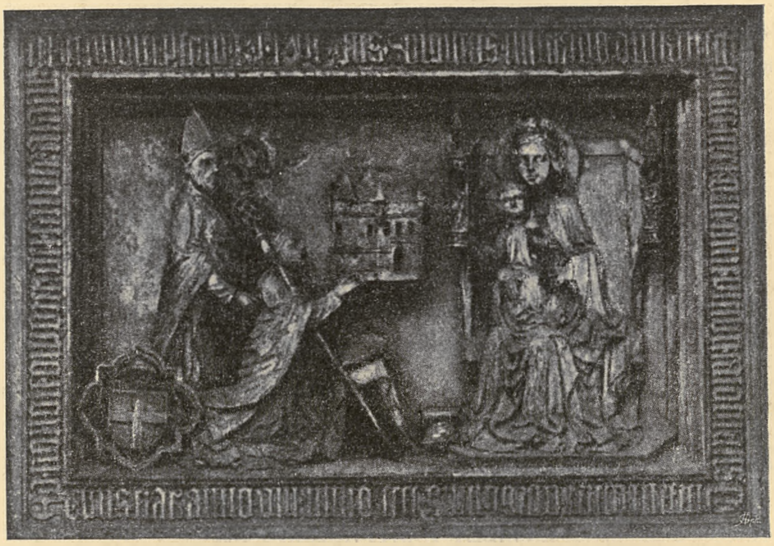
— Szkoła w Półwsiu Zwierzynieckiem, przy samym klasztorze, nad Wisłą, ma w ścianie od strony Wisły obok wejścia tabliczkę marmurową z napisem:

ZNAK ☛—— WYLEWU
WISŁY PRZYPADŁEGO NA
DNIU 26 SIERPNIA 1813 R.
POŁOŻONY PRZEZ KAZIMIERZA
NOWAKOWSKIEGO

Prądnik.

— Na pałacu biskupim w Prądniku była tablica marmurowa z napisem, którą przeniesiono do katedry na Wawelu. Wmurowana w dawnej kaplicy, gdzie dziś schody do kapitularza (Hoszowski: »Andrzej Trzebicki« 79—80) znajduje się w ścianie wschodniej; u spodu dodano dopisek nowszy.

DOMVM HANC EPISCOPALEM SVBVRBANAM
SVETICO BELLO DIRVTAM AC DESTRVCTAM
SVO AC SVCCESSORVM SVORVM EPISCOPORVM
CRACOVIENSIVM AMÆNIORI SECESSVI
IN HANC FORMAM RESTITVIT ANDREAS
TRZEBICKI EPISCOPVS CRACOVIENSIS
DVX SEVERIÆ A. D. MDCLXIX
(herb)
SAXUM HOC POST ABRUPTA BONA EPI
SCOPALIA (:PARCAT DEUS SI VULT:) TAM
QUAM TESTEM VICISSITUDINIS TEMPO
RUM MATHEUS DUBIECKI CANCELL. CATH.
CRACOV. REHABERE CURAVIT ET 1829 RE
VERENDISSIMO CAPITULO OBTULIT

Tablica rzeźbiona erekcyjna ze zniesionej bursy Jeruzalem, fundacyi Zbigniewa Oleśnickiego z r. 1453 (Por. str. 13, Bibl. Jag.).

ERRATA I DOPEŁNIENIA.

Na str. 21 (ul. ś. Jana L. 6) zam. „*Knot*IV*s*“ czytaj *Knotz*IV*s*.

Na str. 24 opuszczono, między stacyą VII a VIII, następujący napis, w którym z powodów atmosferycznych czytelną w czasie druku była tylko końcowa data:

S. P. Pani ZOFIA DAIGENOWA Daigenowa
m . . . . czka prosi o westchnienie.
Niech będzie pochwalona Przenay
. . . . *TROYCA y w Naystszym* (sic) *Sakram*
cie Pan N. . . . EZUS Chrystus
Ktora . . . onczyła zyciA
Dnia 17 (?) *Lutego Roku 1767.*

Na str. 25. Między stacyą IX a X należy dodać, pod napisem tam przytoczonym, drugi napis, na tabliczce czarnej marmurowej:

D. O. M.
Janowi i Maryannie
WŁODKOWSKIM
Stanisław Lubowiecki
w dowód wdzięczności
pamiątkę położył 1814 R.
prosząc o westchnienie do
BOGA. [1]

Na str. 27 (ul. Szpitalna L. 21) zam. »ARCHIBRESBITER« czytaj ARCHIPRESBITER.

Na str. 32 opuszczono:

Ulica Gołębia L. 20. Wyższa szkoła przemysłowa (dawniej Technika). W klatce schodowej, wśród balustrady II piętra, na podstawie filaru dźwigającego sklepienie, widzialna ze schodów tablica czarna marmurowa z napisem:

---

[1]) Odpisu obu tych inskrypcyj udzielił mi p. Julian Pagaczewski.

Pogorzały
d. 18go Lipca 1850
odbudowany
r. 1852

Ul. Gołębia L. 24. Uniwersytet, Collegium novum. W gabinecie archeologicznym — umieszczone na otwartym korytarzu — znajdują się kamienie z napisami, pochodzące z różnych zniesionych budynków:

Nr. inwent. 5455. Płyta marmurowa czarna prostokątna, na środku napis, niewielkiemi literami trzy wiersze, od góry i od dołu dużo miejsca pustego. »Przy rozbieraniu murów Bursy Jeruzalem znaleziona w węgle, od ul. Gołębiej i razem z następną była niegdyś w ramie z piaskowca z h. Korab u góry« zapisał Łepkowski w inwentarzu.

HABITACVLVM . ALVMNORVM . DOMVS
ET FAMILIÆ ILLM̄ D. IACOBI
ZADZIK EPISCOPI CRACOVIĒ.

Nr inwent. 5831. Płyta marmurowa szaro-czarna tych samych rozmiarów co poprzednia — por. Nr 5455 — potrzaskana na 4 części, ale kompletna. »Pochodzi z bursy Jeruzalem, dar bar. Rastawieckiego« zapisał Łepkowski w inwentarzu. Napis brzmi:

DEI . OPT . MAX . GLORIÆ .
ECCLESIÆ ET PATRIÆ VTILITATI.
INSTAVRATO AC CENSV AVCTO HOC
CONTVBERNIO ILLVM̄ AC RENDM̄ IACOBVS
ZADZIK, EP. CRAC, DVX SEV. HOCCE ET
ILLI [1]) OPPOSITVM HABITACVLVM
SVIS SANGVINE IVNCTIS, DE
CONSILIO ET PLENO CONSENSV
ACADEMICO, DESTINAVIT
A . D . M . DC . XLII

Nr. inwent. 8186. Głaz z marmuru czarnego, wąski, podłużny, jakby z fryzu jakiegoś; koniec ma odłamany. »Z Collegium majus« zanotował Łepkowski w inwentarzu. Znaczy to, że był w składach tego gmachu; ale pochodzi zapewne z ul. Kanoniczej L. 17. (Por. str. 36—37). Napis urwany brzmi:

ERASMꝰ PLOCEN ĒPS DE . . .
POSTER/ C̄OMODITATI E. . . . . .

Nr. inwent. 8184. Głaz z wapienia wąski, podłużny, jakby z fryzu, koniec odłamany. »Ze składu w Colleg. majus zapewne z jakiejś bursy« zapisał Łepkowski w inwentarzu. Wśród listewki napis urwany:

[1]) Przez środek tego wyrazu przechodzi znaczniejsze pęknięcie, które zniszczyło środkowe litery.

ADSIT QVISQV . . . . .

Nr. inwent. 8185. Dwa ułamki głazu z wapienia obrobionego w równoległościan wązki, podłużny. Na dwu dłuższych ścianach ślady zepsutych wypukłych napisów minuskułami gotyckiemi i ornamentów. Może kawałki nagrobka starego, po raz drugi użyte jako głaz do napisów. »Z Colleg. majus« zanotował Łepkowski w inwentarzu. Napisy zepsute nie dadzą się złożyć w wyrazy zrozumiałe.

Na str. 42, ul. Stradomska L. 6, opuszczono: W głębi ogrodu XX. Misyonarzy, na domku ogrodnika przy narożniku, niewysoko, mała tabliczka z marmuru czarnego z napisem:

1813 dnia 26 Sierpnia Wisła wzniosłszy się
na Łok. 8 Cali 12 Ogrod pod brzeg dolny tego
Kamienia zalała. Plon Roku zgubiła iż z za
murów prętko (sic) *wypuszczona bydź nie mogła.*

Spis alfabetyczny osób, miejsc i rzeczy.

VERITAS